49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1950 Գ. ՀԱՄԱՐ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ – 5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1907 23 ԹԸՇՐԻՆԸ ԼՎ.Վ.Լ. 1325 - 29 ՐԱՄԱԶԱՆ 1325

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grande Rue de la Sublime Porte
CONSTANTINOPLE

Մանզումէի Էֆքեար

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومی و سیاسی غزیته در
صاحب امتیازی : اوهانس فره
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՑԻԼ ԵՒ ՑՆՕՐԻՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Ալի Հասանէֆ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

ԳԻՆ ԱՐՁԱՆԻՔՆԵՐՈՒ
ԿԱՆԽԻՒ | Տարեկան | Վեցամսեայ
Գալատայ համար | 80 ղր. | 50 ղր.
Գաւառներու համար | 100 » | 60 »
Արտասահմանի համար | 25 ֆր. | 18 ֆր.
ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ժամանակամիջոց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԾԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ
ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԽԱՐԲԵՐԴ

(«Մանզումէ»ի մասնաւոր թղթակցէն)

Լուրը կայծակի արագութեամբ տարածուած էր։ Ն. Ս. Օծութիւն Տ. Սահակ Սրբազան Խապաեան՝ իր թեմերէն Մալաթիա եկած էր եշ. օրը (Սեպտ. 26), ուր տեղ վերջակէտը դրած էր թեմական այցելութիւններուն։ Ծննդավայրի կարօտը (Խարբերդի Եղէգի գիւղը) արծարծիլ սկսած էր մէկը, երբ մանաւանդ 1—2 օրուան ճամբայ միայն կը բաժնէին զինքը իր մանկութեան օրօրանէն։ 40 տարիներ առաջ մեկնած էր անկից, պատանեկութեան վաղորուն չրջանին մէջ, ու այս երկարամեայ բացակայութեան միջոցին մէկ անգամ միայն, այն ալ վարդապետ եղած առենը, վերի վերոյ այցելութիւն մը ըրած էր հոս։ Անշուշտ այս մտածումները կը փոթորկէին Սրբազանին գանկին մէջ, ու հոգեկան գաղտնի հաղորդակցութեամբ ազդած էին բոլոր Խարբերդցիներու սրտերուն վրայ, որոնք միահաղոյն իղձ մը ունեցան տեսնելու ու վայելելու Ամենապատիւ Սահակ Սրբազանը, և Ազգ. Վարչութիւնը, իբրեւ թարգման ժողովրդեան այս փափաքին, իր կողմէն առաջնորդ Տ. Խոսրով Ծ. Վարդապետը չորս պատուարժան պատգամաւորներով ղրկեց Մալաթիա, հոս հրաւիրելու համար Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Կաթողիկոսը։ Խարբերդցին կրկնակի գոհ էր այս պարագային տակ. նախ որ՝ պիտի վայելէր մեր եկեղեցականութեան ամէնէն բարձր ու պատուաւոր դէմքերէն միոյն ուրախաւէտ այցելութիւնը. երկրորդ որ՝ յանձին Սահակ Սրբազանի, պիտի ողջունէր իր հարազատ զաւակը, իր սիրելի ու պատուաբեր հայրենակիցը, Խարբերդի հողին վրայ ծնած, անոր ջրով ու օդով սնած և անոր ամէն մէկ բաներն հետ յիշատակի անուշ կապերով կապուած հայ եկեղեցականութեան պատկառելի դէմքը, ամենահամեստ ծագումի մը արգասիքը՝ դերձ սերունդի և հարստութեան կեղծ ազնուականութիւններէ, այլ սակայն զօրաւոր կամքի, ամենուն աշխատութեան և բարձրագոյն իտէալի մը հերոսը, համեստ իր ծագումին պէս, և ազնուական՝ իր ազնիւ իտէալին պէս։

Պատգամաւորութիւնը Ն. Ս. Օծութեան հաւանութիւնը առած ու հեռագրած էր Խարբերդ, Առաջն. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլին քահանային. պատրաստութիւնները սկսած էին տեսնուիլ կարելի եղածին չափ արժանավայել ընդունելութիւն մը ընելու համար։ Առաջնորդարանը 5—6 յարկաբաժիններու վերածուած էր՝ ամբողջովին զորգերով զարդարուած. թէ Խարբերդի և թէ Մէզրէի քրիստոնեայ յարանուանութեանց պետերուն լուր տրուած էր. ասոնք ալ ըստ կարգին կը պատրաստուէին արժանաւորապէս դիմաւորելու Կիլիկիոյ Սրբազան Հայրապետը։

* * *

Հոկտ. 2/15, Դշ. օրը Ն. Ս. Օծութիւնը, Մալաթիոյ համակրելի Առաջնորդ Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Արալանեանի, գաւազանակիր Տ. Հրանդ և Տ. Դիւտ Վարդապետներու ու Խարբերդէն զբրկուած չորս պատգամաւորներու հետ ճամբայ կելլէր, Տ. Խոսրով Ծ. Վ., Պէհրիկեան հեռագրած էր Առաջնորդարան։ Եշ. օրը ժամը 8ին (ը. թ.) ատենները Մէզրէ պիտի մտնէին։ Դշ. օրը արդէն 150 հոգիի չափ դիմաւորողներ գացած էին մինչեւ Խան գեղ, ուր գիշերը անցընելէն վերջը, յաջորդ օրը այս ստուար կարաւանը ճամբայ ելնած էր դէպի հոս։

Հոկտ. 4/17ին, արշալոյսի անդրանիկ ցոլքերուն հետ բարեպաշտ ժողովուրդն ալ սկսաւ ճամբորդել Մալաթիա երկարող պղտոտային վրայէն։ Ս. Կաթողիկոսը բոլոր մը առաջ տեսնելու բաղձանքն էր անչուշտ, որ մղած էր ժողովուրդը այս նորօրինակ ուղեւորութեան. մերայնոց համար սովորականէն տարբեր արեւածագ մըն էր որ տեղի կ'ունենար և յատկանշական օր մը կը սկսէր. Խարբերդցիք, նոյն իսկ մեծ հայրեր ու մայրեր երբեք չէին տեսած Կաթողիկոսի մը այցելութիւնը. հինգ՝ վեց հարիւր տարիներ առաջ միայն երանաւետորդ Ներսէս Շնորհալի հայրապետը Կէօշիկէն (Ծովք) իր բնակավայրէն եկած էր այս կողմերը, և Խարբերդի հողն ու ջուրը, ծաղիկն ու թրոչունը անկէց վերջը առաջին անգամն էր որ պիտի ողջունէին Հայրապետի մը երջանկաբեր գալուստը։ Համայնքը թէպէտ այդ անդրանիկ այցելութենէն ի վեր, իր ամէն պարագաներովը փոխուած, և սակայն անչուշտ նոյն զգացումն էր որ կը բաբախէր իրենց կուրծքին տակ՝ հանդէպ Կիլիկիոյ արդի եկեղեցական Պետին։

Մէզրէէն 2 ժամ հեռու, Խան Աղբիւր հինգ վրաններ լարուած էին Բողոք. ազգայիններէն Յարութիւն էֆ. Խարբուլեանի կողմէն ղրկուած. հոն պաշտօնական ընդունելութիւններ եղան. մէկիկ մէկիկ Սրբազան Հայրապետին ներկայացան կուսակալի օգնական Յովհ. էֆ. Էսասեան. կուսակալ Վսմ. Խալիտ փաշայի կողմէն բարի գալուստ մաղթեց հաղարապետ մը իրեն հետ ունենալով բաւական թուով հեծելազօրներ, որոնք զինուորական պատիւներ ըրին Ն. Ս. Օծութեան։ Բողոքականաց Ազգապետ և Եփրատ Գիշէճի ուսուցչապետ Նիկողոս էֆ. Թէնէքէճեան ու Բրօֆ. Խաչատուր էֆ. Նահիկեան Բողոք. պատուաւոր ազգայիններուն հետ, Կաթոլիկ Դերապայծառ Տ. Ստեփաննոս եպիսկ. Իսրայէլեան իր պարագաներով, Քաղաքական ժողովի գլուխը ամբողջութեամբ, Տիրարպէքիրի ազգայիններէն Պօղոս էֆ. Տ. Գաբրիէլեան իր որդւոյն հետ, Գալաւէին հայեր իրենց պետին Père Raphaelին հետ։

Խան Աղբիւրէն վերը արդէն Սրբազան Հայրապետը դիմաւորուեր էր Բազմաչէն գիւղի դպրոցական ուսանողներու կողմէն, որոնք ուղերձ մը կարդացեր էին, և Ս. Կաթողիկոսը պատասխանած էր անոնց կարճ խրատականով մը։

Խան Աղբիւրին մէջ առտուան նախաճաշը առնելէ վերջը, չորս՝ հինգ հարիւր հոգւոյնոց այս ստուար կարաւանը ճամբայ ինկած էր և յամրաքայլ կը յառաջանար. ճամբուն երկայքը Դատեմի, Խուլագեղի, Սիւրսիւրիի և բոլոր գեղերու չինականները հայտնի՝ պով կուգային Ն. Ս. Օծութեան աջը առնելու. ինքը՝ չնորհաղարդ Հայրապետն ալ արդէն, գիւղի ու չինականի զաւակ, շատ սիրով կ'երկարէր աջը և համակրանքով կ'ողջունէր զանոնք, Եղէգցիները մանաւանդ՝ իրեն հարազատ հայրենակիցները անպատում հրճուանքով լի, չէին ուզեր բաժնուիլ բնաւ իրենց մանկութեան ու պատանեկութեան վառվռուն ընկերէն, որ սակայն աւա՜ղ, հիմակ շատ փոխուած էր. 58 տարիներու և եկեղեցական պետի հաղորդմէկ պարտականութիւններու ծանր սակայն և այնպէս հաճելի բեռան տակ, ընականաբար կորսնցուցած էր իր մանկութեան վառվռուն ընաւորութիւնը, Երուսաղէմի՝ այդ սուրբ քաղաքի միջավայրին մէջ ապրած ու մնած, համեստ նկարագրի ու անփառունակ բնաւորութեան վրայ աւելցուցած էր լուրջ ու խորունկը խորհողի ծանր դլուխը։

Ճանապարհին մէջ հետզհետէ կը ներկայանան Աստրիներու Մթրան Ապտիլլունը իր պատուաւոր հետեւորդներով, ամերիկեան հիւպատոսարանի Ս. թարգման Գէորգ էֆ. Թաչեան՝ հիւպատոսի կողմէն, Եփրատ Գիշէճի նախագահ Մր. Բիկս, Տր. Պարնըմ և Մր. Նէպ, Գերմանացի Միսիոնար Մր. Էյման իր հետեւորդներով, բոլոր յարանուանութիւններէն ականաւոր անձնաւորութիւններ, քաղաքական, տընտեսական, ուսումնական ու թաղական խորհուրդի անդամներ եւայլն։

Թափորը կանգ առաւ քանի մը բոպէի համար Մէզրէէն կէս ժամ հեռուն՝ Զոր աղբիւրի մօտ, ուր կարգով չարուած էին ամէնէն վերը Եփրատ Գիշէճի ու վարժարանի և Աստուածաբանական Ճեմարանին ուսանողները ամբողջութեամբ, իրենց գլուխը ունենալով Ճեմարանին նախագահ և Միսիոնար Մր. Բէյրին, որ առաջին պատեհութեամբ ներկայացաւ Ն. Ս. Օծութեան և այնքան յարգանքով ու գլխարկը վերցնելէ վերջը համբուրեց անոր աջը և ներկայացուց Եփրատ Գիշէճի ուսուցիչներն ու ուսանողները։ Քիչ մը վարը կեցեր էին Թլկատինցիի դպրոցին ուսանողները, ապա Հիւսէյնիկի ազգային վարժարանին յետոյ Կեդր. վարժարանի, ապա Ս. Աստիանոսի, Ֆրանսական ու գերմանական գօրձեներու ուսանողութիւնը, Գերմանացւոց որբերն ու որբուհիները, ամէնքը յարգանքով բարեւի կեցեր էին իրենց հաստատութեանց պաշտօնեաներու հետ։ Ն. Ս. Օծութիւն ասոնցմէ ամէն մէկուն զատ զատ իր հայրական օրհնութիւնները տալէն վերջը, թափորը կրկին ճամբայ ելաւ դէպ ի Մէզրէ. ճամբուն երկայքը ամբողջութեամբ մինչեւ Մէզրէի փողոցները ժողովրդը լեցուցած էր, այնպէս որ կառքերու, ձիերու և դպրոցականներու անցքը գրեթէ անկարելի եղաւ. բարձրացած անհանգիստ փոշին իբրեւ հոլանէն սիւն կ'երթար թափորի առջեւէն, մօտաւորապէս տասնհինգ հազար հոգի կ'ենթադրուէր դիմաւորողներու թիւը, և այս Խարբերդի համար բացառիկ բան մըն էր, մանաւանդ ինչ ուսանողներ թիւ ըսուածի վրան չատ աղէկ գաղափար կազմեցին, մարդերու անհամար գլուխներ միայն կ'երեւէին այդ ամբողջ ընդարձակութեան մէջ։

Այս հանդիսաւոր թափորին առջեւէն կ'երթար կաթողիկոսական գաւազան իր ոսկեմատակ զգեստով, հաղարապետը՝ իր հեծելազօրքերով, Տ. Մարկոս վրդ. Գաբագաչեան (Մուֆքարիի արդի Առաջն. փոխանորդը) ի պատիւ Սրբազան Կաթողիկոսին, անոր գաւազանը կը կրէր ձիու մը վրայ հեծած, Տ. Դիւտ և Տ. Հրանտ վրդ.ները, քահանաներ ևն։ իսկ քովերէն կ'երթային Դամիսէր Յարութիւն էֆ. Միսաքեան, Խոսրով էֆ. Խարբուլեան, Յակոբ էֆ. Գազանճեան, Արմէն էֆ. Թէվրիզեան, Կեդր. Վարժարանի խնամակալութեան անդամները, գոմիսէր Ստեփան էֆ. Արիվարեան, Ամերիկացի, Գերմանացի ու Ֆրանսացի միսիոնարներ, ուսուցիչներ, ուսանողներ ևն։

Ա. Լանտային մէջ (տեղւոյս զինուորական հրամանատար Վսմ. Մուսթաֆա փաշայի կողմէն ղրկուած) կը գտնուէր Ն. Ս. Օծութիւնը Խոսրով Ծ. Վրդ. Պէհրիկեանին հետ, Բ. Լանտային մէջ՝ կուսակալի օգնական Վսմ. Յովհաննէս էֆ. Էսասեան, Տ. Գէորգ Ծ. Վրդ. Արալանեան և Պօղոս էֆ. Տ. Գաբրիէլեան, Գ. կառքին մէջ՝ Ազգ. Քաղ. Ժողովի դիւանը և պատգամաւորները, Դ. կառքին մէջ՝ Բողոքականաց Ազգապետ Նիկողոս էֆ. Թէնէքէճեան, Վսմ. Յարութիւն էֆ. Խարբուլեան և ուրիշ բողոքական ականաւոր անձնաւորութիւններ, Ե. կառքին մէջ՝ Կաթոլիկ Դերապայծառ Տ. Ստեփան Եպիսկոպոս Իսրայէլեան իր պարագաներով, նաև Ամերիկեան հիւպատոսարանի Ա. թարգմանը՝ հիւպատոսարանի լանտայովը, Ասորիներու Մթրանը՝ իր պարագաներով, Եփրատ Գիշէճի ուսուցչական կազմէն բրօֆ. Սողոմեան, Մէզրէի ու Խարբերդի երեւելի անձնաւորութիւններէն Գրիգոր էֆ. Տարագչիեան, Սողոմոն էֆ. Տ. Ստեփանեան, Գէորգ էֆ. Կիւրճեան, Յակոբ էֆ. Տէմիրճեան, Ֆապրիգաթորեան եղբարք, Խաչատուր էֆ. Թէվրիզեան, Օգթ. Միքայէլ էֆ. Բէչիչեան, Տօքթ. Յովհաննէս էֆ. Դամպուրեան, Տօքթ. Բիէր Թաշօ, մեր ծանօթ գրագէտներէն Խարբերդի ու Մէզրէի Ազգ. վարժարաններու կարող ներկայացուցիչները՝ Յովհաննէս էֆ. Յարութիւնեան (Թլկատինցի) և Դաւիթ էֆ. Խաչունց, Տիգրան էֆ. Զանազանեան, Սեպուհ էֆ. Արփիարեան, Սիմոն էֆ. Տէմիրճեան ևն. ևն.։

Մէզրէի մուտքը չատ փառաւոր եղաւ, հայոց, հայ կաթոլիկներու և հայ բողոքականաց եկեղեցիներու զանգակները անդադար կը զողանչէին. խմբերին երկու կողմի տուներու պատշգամներն ու տանիքները իգական սեռին ներկայացուցիչներով ծանրաբեռնուած էին. անոնց ամէնուն դէմքին վրայ ալ արտասովոր և արտայայտիչ ժպիտ մը կը տեսնուէր։ Դատական քննիչի տուներն առջեւէն անցած ատեն, ծաղիկներ ու վարդեր ցանուեցան, որուն հետեւեցան ուրիշներ ալ։ Վերջապէս ժամը 8ին (Ը. թ.) թափորը Կառավարական պարանքին մօտեցաւ։ Ս. Կաթողիկոսը առաջնորդ Տ. Խոսրով վրդ.ին հետ կաւ. չէնքը մտաւ, ուր զինուորական պատիւներ ու յարգանքներ եղան։ Ժանտարմա Գոմանտանին, Ոստիկանապետը և ուրիշ պաշտօնական անձնաւորութիւններ առաջնորդեցին զանոնք Կուսակալութեան դահլիճը, որուն սոլորական տարբեր պաշտօնական երեւոյթ մը տրուած էր։ Կուսակալ Վսմ. Խալիտ փաշային հետ կէս ժամուան սիրալիր տեսակցութենէ մը վերջը, հրաժեշտ տուաւ և դարձեալ նոյն պատիւներով ու նոյն թափորով առաջնորդուեցաւ Ս. Աստուածածնի Մայր եկեղեցին. դպիրներ զգեստաւորուած՝ «Հրաշափառ»ը կ'երգէին. Ն. Ս. Օծութիւն հետիոտն թափորի մէջէն յամրաքայլ կը յառաջանար. Կաթողիկոսական Աստն առջեւէն կը տարուէր Տ. Մարկոս վարդապետի կողմէն. կանոնաւորութեան կը հսկէին ոստիկաններ ու ոստիկան-ղենուսներ. եկեղեցին բակը զարդարուած էր Օսմ. դրօշակներով և դրանը վրայ կը փայլէր «Փառիչարմ չօգ եաշա» վերտառութիւնը. Մանկապարտէզի ուսանողներ դպրոցին պաարշգամէն վարդեր կը ցանէին, և կեդրոնական զաւակները Ն. Ս. Օծութեան ձօնուած երգ մը կ'երգէին։ Ս. Հայրապետը եկեղեցին մէջ, օրուան պատշաճ աղօթքը ընելէ վերջը, մաղթանքներ բարձրացուց Օսմ. Մեծազօր Կայսեր, որուն հովանաւորութեանը ներքև Հայ ազգը դարերէ ի վեր իր գոյութիւնը պահած է և կրօնի ազատութիւնը վայելած է. ապա Արտաքին չնորհակալութիւնները յայտնեց հայրենակիցներուն, որոնք յարգանքի ու պատուելու մէջ չթերացան բնաւ, հակառակ սա ճշմարտութեան թէ «Մարգարէն իր գաւառին մէջ պատիւ չունի»։

Նոյն փառաւոր թափորը՝ նաև եկեղեցիէն դէպի Առաջնորդարան երկարող ճամբուն վրայ. Առաջնորդարանին դուռը՝ ճակատին վրայ կը ծածանէր Օսմ. դրօշակը, ներսը 6-7 յարկաբաժիններու բաժնուած՝ նմանը չտեսնուած շքեղութեամբ զարդարուած էր։ Ազգ. Վարչութեան անդամներուն ջանքն ու աշխատութիւնը գովելի ըլլալէ աւելի բան մըն էր. թանկագին ու բազմաթիւ զորգեր պատշաճօրէն տեղաւորուած, սենեակները ամբողջովին փայլուն աթոռներով ու սեղաններով կահաւորուած, արեւելեան ու արեւմտեան ճաշակներու գեղեցիկ խառնուրդ մը կը տիրէր։ Ամերիկեան հիւպատոսարանի Ա. թարգմանը՝ հիւպատոսարանի լանտայովը, Ասորիներու Մթրանը՝ իր պարագաներով, Եփրատ Գիշէճի ուսուցչական կազմէն բրօֆ. Սողոմեան, Մէզրէի ու Խարբերդի երեւելի անձնաւորութիւններէն Գրիգոր էֆ. Տարագչիեան, Սողոմոն էֆ. Տ. Ստեփանեան, Գէորգ էֆ. Կիւրճեան, Յակոբ էֆ. Տէմիրճեան, Ֆապրիգաթորեան եղբարք, Խաչատուր էֆ. Թէվրիզեան, Օգթ. Միքայէլ էֆ. Բէչիչեան, Տօքթ. Յովհաննէս էֆ. Դամպուրեան, Տօքթ. Բիէր Թաշօ, մեր ծանօթ գրագէտներէն Խարբերդի ու Մէզրէի Ազգ. վարժարաններու կարող ներկայացուցիչները՝ Յովհաննէս էֆ. Յարութիւնեան (Թլկատինցի) և Դաւիթ էֆ. Խաչունց, Տիգրան էֆ. Զանազանեան, Սեպուհ էֆ. Արփիարեան, Սիմոն էֆ. Տէմիրճեան ևն. ևն.։

Մէզրէի մուտքը չատ փառաւոր եղաւ, հայոց, հայ կաթոլիկներու և հայ բողոքականաց եկեղեցիներու զանգակները անդադար կը զողանչէին. խմբերին երկու կողմի տուներու պատշգամներն ու տանիքները իգական սեռին ներկայացուցիչներով ծանրաբեռնուած էին. անոնց ամէնուն դէմքին վրայ ալ արտասովոր և արտայայտիչ ժպիտ մը կը տեսնուէր։ Դատական քննիչի տուներն առջեւէն անցած ատեն, ծաղիկներ ու վարդեր ցանուեցան, որուն հետեւեցան ուրիշներ ալ։ Վերջապէս ժամը 8ին (Ը. թ.) թափորը Կառավարական պարանքին մօտեցաւ։ Ս. Կաթողիկոսը առաջնորդ Տ. Խոսրով վրդ.ին հետ կաւ. չէնքը մտաւ, ուր զինուորական պատիւներ ու յարգանքներ եղան։ Ժանտարմա Գոմանտանին, Ոստիկանապետը և ուրիշ պաշտօնական անձնաւորութիւններ առաջնորդեցին զանոնք Կուսակալութեան դահլիճը, որուն սոլորական տարբեր պաշտօնական երեւոյթ մը տրուած էր։ Կուսակալ Վսմ. Խալիտ փաշային հետ կէս ժամուան

Երէկոյընէ սկսած անչուշտ կարդալ մեր Ա. երեսի նոր թերթօնը՝

ԿԻՐՔԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

այն վէպերուն վէպը, որուն առաջին և երկրորդ թիւերը իսկ կը ցուցնեն թէ ո՛րչափ կեանք ու չարժում կայ անոր իւրաքանչիւր հատուածին մէջ։

Իր գեղեցկութիւնովը ու հրապոյրներովը հոչակ հանած պէրուէի մը, որմէ երբ զզուանք զգալով խոյս տալ կը փորձէ ազնուական երիտասարդ մը, ուրիշ հարիւրաւորներ անոր չուրջ կը բզզան, կեանքի սպասելով ինկած, քարոյապէս մեռած ու ապականած այս կնոջմէն։

Կորուստ մըն է և զրական մեծ կորուստ մը չկարդալը

ԿԻՐՔԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

որուն նման վէպ չատ հաղուադէպ կերպով երեւցած է։

Ա. Թիւէն կարելի է ստանալ խմբագրատունէն ու լրագրավաճառներէն սովորական գինով։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(2)(

ԿԻՐՔԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

ԾԱԽՈՒԱԾ ՍԻՐՏ ՄԸ

Խորամանկ կինը յատկապէս մէջտեղ նետած էր իր օտարականի մը հետ ամուսնանալու հաւանականութեան հարցը, ոչպէս զի Կասթօնի բերնէն խոսովանութիւն մը կորզէ, և պէտք է խոստովանիլ որ իր այս ճարտար դարձուածքը ազդած էր երիտասարդին վրայ, որ զարմացական շեշտով մը,

—Օտարականի մը հետ պիտի կարդուիք, հարցուց, միթէ պիտի լքէ՞ք Ֆրանսան։

—Բնականաբար, պատասխանեց գեղանի հոմանուհին լրջութեամբ, կոմսուհիի տիտղոս մը ու ստուար հարստութիւն մը ամէն բան ընել կուտան։

—Նաև աղէկ, ո՞ւր պիտի երթաս տեսնենք, հարցուց Կասթօն երգիծանքով։

—Բոլոնիա պիտի երթամ, Կօլիմին կոմսը կը ճանչնամ։

—Կը չնորհաւորեմ, աղէկ որս ձեռք անցուցեր էք. իմ յաճախած քլիւպս կուգար, ուրիկ վռնտեցին զինքը իմ ներկայութեանս։

—Ատիկա կոմսին անպատուութիւն չբերեր, կրնայ ըլլալ որ հակառակորդներ նախանձորդներ չհան ըլլայ ու անոնց մէկ դարձուածքին զոհուած։

—Բնաւորութիւնն ալ գիտեմ։

—Ինչպէս, զզուելի մէկն է անշուշտ։

—Զեմ գիտեր, դուք կ'ըսէք։

—Գիտես որ ասկէ երեք տարի առաջ կոմսը խենթենալու ասիճան կը սիրէր զիս։

—Ինչ հարկ կայ ասանկ խնդիրներու անդրադառնալու, խոհեմութիւնը չէ՞ պահանջեր որ ձեր կեանքին այս գաղտնիքներ թնամի ծածկէիք։

—Ինչ ընես ունի, անցածին վրայ կը խօսիմ, խեղճ Կօլիմին կոմսը ո՞րչափ դրամ վատնեց իմ պատճառովս։

—Այո՛, ամէն մարդ ալ կը զարմանար թէ ո՞ւրկէ կ'ստանար կոմսը այդ դրամները։

—Այո՛, ես ալ այդ պարագան չկըրնալով ստուգել, կասկածեցայ ու երես դարձուցի Կօլիմինէն, և սակայն կը կարծեմ որ իրն էին այն դրամները.

—Ինչպէս։

—Անգամ մըն ալ Կօլիմինի կոմսին երեսը պիտի չտեսնեմ։

—Կը չնորհաւորեմ սասնկ եղբակացութիւնով մը գործը վերջացնելդ։

—Ինչ ընեմ, ասիկա անպատուութիւն չէ ինձ համար, ես կոմսը աղքատ ըլլալուն համար չէ որ կը լքեմ, այլ անոր համար որ այլևս չեմ կրնար սիրել զինքը։

—Ըսել է նախապէս կը սիրէիք։

— Խնդիրը ճշմարտութիւնը պահեմ ձեզմէ, երիտասարդ, գեղեցիկ ու ազնիւ սիրահար մըն էր որ իր սիրուհիին համար ամէն անձնուիրութիւն ընելու պատրաստակամութիւն կը յայտնէր. այսչափ առաւելութիւններով օժտուած երիտասարդ մը ինքզինքը սիրցընելու համար դժուարութիւններու չբաղխեր, մանաւանդ մեզի պէս զգայուն կիներու մօտ, բայց ասանկ սէրերը միշտ առժամանակեայ ըլլալու սահմանուած են. ես ալ ճիշդ մեւեւոն չրջանէն անցայ, ալ հիմա չեմ սիրեր Կօլիմինը, կը մնանիմ, անոր հետ Ամերիկա չեմ երթար։

—Այսչափ զզուանք, ինչ կ'ըսէք, կարելի՞ բան է միթէ։

Բացայայտ էր որ Կասթօն վերջին ծայր կը նեղուէր այս պաղ չաղակցութենէն, երիտասարդը ոչ իր և ոչ ա. ուրիշին սիրային արկածները մտիկ ընելու եկած էր այն գլուխը Ժիւլիան ընակարանը. իր նպատակին բալորովին հակառակող այս ընթացքը վերջին ասիճան գրգռեց երիտասարդը։

Այս պահուս տանտիրուհիին անձնական սպասուհին զգուշութեամբ ներս մտաւ սենեակէն. Ժիւլիա խիստ դէմքով մը,

—Ինչ կայ, հարցուց, ես չկանչեցի, ինչո՞ւ եկար։

—Այո՛... բայց... բան մը ըսել կ'ուզէի։

—Ըսէ՛, պարոն Կասթօն Տարսիէն ծածուկ բան չունիմ։

—Ներեցէք տիկին... մէկը տեսակցել կ'ուզէ ձեզի հետ։

— Մէ՞կը... ո՞վ է եղեր ան... չէ՞ ըսած որ ո և է մէկը չեմ կրնար ընդունիլ։

Սպասուհին չպատասխանեց, մինակ կեցուածքէն յայտնի էր որ բան մը ծածկել կը ջանար։

—Խօսէ, ըսա Ժիւլիա, ըսէ՛ կ'ըսեմ քեզ, կոմսն է եկողը։

—Այո՛, տիկին, մէտաց կինը ցած ձայնով. կառապանն ու միւս ծառան դուրս ելած էին ու ես ալ ո՛րչափ որ ներս մտնելուն ընդդիմացայ, չկրցայ արգիլել զինքը, որ վերջապէս բռնութեամբ և հրելով հրմշտկելով ներս մտաւ։

—Հիմա ո՞ւր է։

—Սպասման սրահն է։

Սպասուհին եկածին պէս անձայն անձուն մեկնեցաւ. Կասթօն ոտքի ելլելով,

—Կօլիմինի կոմսը եկած է, այնպէս չէ՞, հարցուց։

—Այո՛, պատասխանեց Ժիւլիա, այս առտու գրած մէկ նամակովը կը յայտարարէր թէ Ֆրանսայէ մեկնելէ առաջ կը փափաքի անգամ մըն ալ զիս տեսնել. ես ալ պատասխանած էի թէ չեմ կրնար ընդունիլ զինքը. սակայն ինքը դարձեալ յամառեր եկեր է. ես ասանկ անկրթութիւնները չեմ սիրեր, հիմա բացարձակապէս պիտի վռնտեմ զինքը տունէս։

—Ինչ կ'ուզես ըրէ, գոնէ ես հոս գտնուած չըլլամ։

—Դուք արդէն առիթ մը կը փընտռէիք փախչելու և սակայն ասկէ անկարեւոր պատճառներ ստեղծելն ալ ձեր ձեռքն էր դարձեալ. ես գործ չունիմ կոմսին հետ. վստահ եղէք որ այս վերջին տեսակցութիւնը չատ կարճատեւ պիտի ըլլայ. կ'աղաչեմ նստէք քիչ մը, կարեւոր ըսելիքներ ունիմ ձեզ։

(Շարունակելի)

ցուցադրէին. ընդունելութեան սրահին ճակատը կը զարդարէին Ն. Ս. Օծութեան և Տ. Մաղադիս արքեպս. Օրմանեանի մեծադիր լուսանկարները։

Ահա՛ այսպէս փառաւոր ու շքեղ ընդունելութիւն մը եղաւ Կիլիկիոյ համակրելի Կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազանին, որ հիւրընկալուեցաւ առաջնորդարանին մէջ, և ճամբու յոգնութիւնները հետեւանքով առաջին օրը գրեթէ այցելութիւններ չընդունեց։

ՄԻՀՐԱՆ ՊԱՍՊԱՆԵԱՆ

Խարբերդ, Հոկտ. 10/23

Եփրատ-Գոյեմ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՏԱԳՆԱՊԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ. — ԴՐԱՄԻ ԴԻՄՈՒԱԲՈՒԹԵՒՆՆԵՐ ՊԱՏՃԱՌԸ.

— Լոնտոնի Էֆօնսիսքը Ամերիկայի մէջ դրամի տեւական նեղութեան գլխաւոր պատճառը կը նկատէ ահռելի սարսափը փոքրիկ խնայողներուն, որոնք իրենց դրամը խնայողական պանքաներէն քաշած են։ Թերթը՝ կը շարունակէ թէ Ամերիկայի մէջ սեղմաւորական ճգնաժամը իրօք բարոյական ճգնաժամ մըն է, որ կարգ մը պատճառներէ առաջ եկած է։ Ամերիկեան հանրութիւնը միշտ ա՛յն գաղափարին կը ծառայէ թէ պանքաներ, թրաստներ և ճարտարարուեստական ընկերակցութիւններ վարող սեղմաւորները յաճախ խիստ սխալ և անպատասխանատու մէթոտներու կը դիմեն, այսպէս երկիւղ առթելով աւանդատուներուն, և վարկի ընդհանուր կործանում առաջ բերելով։

*** Նիւ Եորքէ կը հեռագրեն թէ Պիրմինկէմի և Բիթսպուրկի երկաթի գործարանները սկսած են իրենց աշխատաւորներուն վճարումները չէքերով ընել, որովհետեւ չեն կրնար կանխիկ դրամ հայթայթել։

*** Լուսիտանիա չոգենաւը, որ չարաթ օր Լիվրբուլէն Նիւ Եորք ճամբայ ելաւ, երկու միլիոն սթերլին արժողութեամբ ձոյլ ոսկի ունէր իրեն մէջ Ամերիկայի Ներկայ դրամական անձկութիւնը թեթեւցնելու համար։ Շոգենաւին ապահովագրութեան գինը բարձրացաւ այսքան դրամ պարունակելուն համար։

*** Արեւմտեան Թէքսասի Պանք էնտ Թրըսթ Քընրընին իր վճարումները դադրեցուց։ Ընկերութեան դրամագլուխն է երկու միլիոն տոլար, աւանդումներուն գումարը 1½ միլիոն տոլար։

*** Աւստրիա Նախանգին Մուան քաղաքին մէջ Առաջին Ազգային Պանքային արկղակալ Զէրիթէն անձնասպան եղաւ։ Այդ Պանքային Տնօրէնին ուղղուած նամակի մը Ձէջ կ'ըսէ թէ յուսահատութենէն անձնասպան կ'ըլլայ, տեսնելով Պանքային պարտքի տակ ծանրաբեռնուած ըլլալը։ Աւանդ դրամներուն գումարն է 900,000 տոլար։

*** Բէնսիլվանիոյ երկաթուղիներուն վարչական խորհուրդին մէջ նախագահ Մէքքի խոնեմութեան յորդորեց ընկերութիւնը, և դրամագլուխի լայնայուսութեան երեսէն նոր չինութեանց չսկսիլ։ Նոր փապուղիներու չինութիւնը ընդհատուեցաւ։

ՅՐԱՆՍԱՅԻ ՊԱՆՔԱՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴՐԱՄ ՊԻՏԻ ՏՍԾ. — Ժուռնալ sk Տկպա յօրուած մը գրած է Պերլինէ հեռագրուած ա՛յն լուրին վրայ թէ Ֆրանսայի Պանքան մեծաքանակ գումար մը Անգլիոյ Պանքային տրամադրութեան տակ պիտի դնէ։ Կը յայտարարէ թէ մինչեւ հիմա այդպիսի գործողութիւն մը եղած չէ։ Բայց ստոյգ է որ Ֆրանսայի Պանքան իր սկզբունքին հաւատարիմ ըլլալով՝ կասելի եղածին չափ պիտի արգելէ իր դրամի հոսանքը դէպի արտասահման, որովհետեւ այս կերպով կը վնասուին Ֆրանսական շահերը։ Չի կրնար մերժել ի հարկին ուղղակի կամ անուղղակի կերպով իր ազգակցութիւնը Անգլիոյ Պանքային, ինչպէս ասկէց առաջ ըրած է արդէն։ Եթէ այս աջակցութիւնը անհրաժեշտ ճանչցուի, դարձեալ հաւանաբար նոյն ձեւով տեղի պիտի ունենայ, ինչպէս եղաւ անցեալ տարի Նոյնտօրինակ պարագաներու ներքեւ։ Այն ատեն Ֆրանսայի Պանքան անգլիական փոխադրիներ զեղչեց և զեղչի գումարները ոսկեդրամի հաշուով փոխանցեց Անգլիոյ Պանքային, ապահովելով նոյն դրամին դէպի Ֆրանսա կրկին զրկուիլը։

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ԳԻՒԼՈՎ ԻՇԽԱՆԻՆ ԲԱՑԱՌ ԴԱՏԸ ԽՄԲԱԳԻՐ ՊՐԱՆՏԻ ԴԷՄ. — Վաղը, Դշ. տեղի պիտի ունենայ Պիլսով իշխանին բացառ դատը խմբագիր Պրանտի դէմ, որ գերման Վարչապետին ինչ ինչ արարքները բարեւ կասկածելի ցոյց տուած էր իր թերթին մէջ։ Ամբաստանեալ Ատօլֆ Պրանտ, ընկ Պերլինցի, գրեթէ երեսուն տարեկան, բաւական կանուխէն մտած է հանրային կեանքի մէջ։ Ի սկզբան ուսուցչութեան կը պատրաստուէր, բայց վանտուեցաւ կրեռանոցէն, որովհետեւ իր վրան դնուած էին հակակրօնական գրութիւններ։ Ցետոյ յարեցաւ Պրունօ Վիլլէի վարած խաղաղասիրական շարժման, և, տակաւին քսան տարեկան չեղած, հիմնեց թերթ մը խաղաղասիրական ձգտումներով։ Երբ 1896ին «Նմանասեռութիւնը» գիտական հիմերու վրայ հաստատելու դաղափարը սկսաւ Լատազովուի՝ «Նմանասեռութեան» դէմ դրուած Օրինագրքին 175դ յօդուածին հակառակ, Ատօլֆ Պրանտ անմուտեւեւ այդ գաղափարին շուրջ սկսաւ գրել։ Ռայխսթակին մէջ մոլեգին ընդդիմախօսի դեր մը կը կատարէ։ Օր մը երեսխոսն Լիպէրի սպառնաց խորհրդանով մը։ Ատօլֆ Պրանտ վերջերս հրատարակած էր տետրակ մը, որով խնդրոյ տակ կը ձգէր վարչապետ իշխան Պիլսովի բարոյական ուղղութիւնը և անոր վարած ժամերը իր խորհրդական Շէէֆերի հետ Նորտրնէյի իր ամարանոցին մէջ։ Պրանտի տետրակին վերնագիրն է «Շէէֆերեան ժամեր»։ Սեպտ. ի վերջերը Պիլսով այդ պիսի տետրակի մը գոյութիւնը իմանալով, իսկոյն դատարանի դիմեց։ Դատավարութեան համար վկայութեան կանչուած է նաեւ Վարչապետէն ու Շէէֆերէն զատ Պիլսովի եղբօրորդին, որուն համար նո՛յն տետրակին մէջ ըսուած է որ ատենօր մոսկովեան յարաբերութեան մէջ գտնուած է Էօլէնպուրկ իշխանին երբեմնի մամուար քարտուղարին հետ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Գերման թերթերը կը ծանուցանեն թէ դատական պաշտօնատարներ մտադիր են միջոցներ ձեռք առնել դատ բանալու համար Էօլէնպուրկ իշխանին և բարձրատիճան երեք նախկին սպաներուն դէմ, Պատժական Օրինագրքին 175դ հաստատուածին համաձայն։

15 ՄԻԼԻՈՆ ՍԹԵՐԼԻՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴ ՄԸ. — Մր. Ուիլերմ Ռ. Վանտերպիլթի կինը Նիւ Եորքի մէջ ծնունդ տուաւ մանչ զաւակի մը։ Այս երջանիկ երախան, որ անդրանիկն է իր ծնողքին, վաթսուն միլիոն տոլարի (15 միլիոն սթերլին) ժառանգորդն է։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՓՈՂԵՐԱՆՈՑԸ. — Ուաշինկթընէն հրման զրկուեցաւ Ֆիլատէլֆիա, տեղւոյն փողերանոցին մէջ 15 միլիոն տոլարի ոսկեդրամ կրտրել անմիջապէս, իւրաքանչիւրը 20 տոլարնոց, կրկին արծիւով։

ՊԱՌ ԵՒ ԱՐԴԻԱԿԱՆՔ. — Պարսկական Փոխանորդարանէն հրամանագիր մը կը յորդորէ հաւատացեալները ականջ չկախել Արդիականներուն կողմէ պապականութեան դէմ արուած պատասխանին։ Կը յայտարարէ թէ ո՛չ մէկ կաթոլիկի արտօնուած է կարդալ զայն առանց մահացու մեղք գործելու։ Պատասխանին հեղինակները, որոնք անանուն են, բանադրանքով պատժուած են։

Վատիկան հեռագրով պաշտօնակ ըրաւ Ասքօլի Բիչլենոյի կղերանոցին գաներէցը, որ սակայն բոլոր քաղաքացիներուն համակրութիւնը կը վայելէ։

Պաշտօնակ ըրաւ Ֆրանսացի եպիսկոպոս Լաքրուան, որ հանրութիւն յայտնած էր Ֆրանսայի մէջ եկեղեցիին և Պետութեան Բաժանման Օրէնքին։

Բէօլնի արքեպիսկոպոսը վէճի բռնուած է բաւական տաք կերպով Պոնի գերման Համալսարանին Աստուածաբանութեան Բրոֆէսէօրին հետ որ Արդիական է։

Բանադրուեցաւ Ճիղուիթի կրօնաւորներէն Արդիական Թիրէլ։

Միւնիխի Պապական Նուիրակ անուանուեցաւ Անդրալեռնական գերման վանական մը։

Վատիկանի եկեղեցականներէն մին, որ պատմութեան մէջ հեղինակութիւն մըն է, կը յայտարարէ թէ Պիոս Ժ. Պապը խիստ հաստատամիտ է և կորովի և երբեք պիտի չէղի իր ընթացքէն։ Իրեն նշանաբան ըրած է սա՛ առածը. — «Ո՛վ որ ինծի հետ չէ ինծի հակառակ է»։ Հետեւաբար Արդիականները երկու սուրի մէջտեղ մնացած են։ Կա՛մ պէտք է հնազանդին և կամ եկեղեցականութիւնը պէտք է ձգեն իրենք հաւատուրաց։ Պիոս Ժ. իրաւունք ունի՞ այս քաղաքականութեան մէջ. — Ասոր պատասխանը պիտի տայ ապագայ Պատմութիւնը, կ'ըսէ նոյն հեղինակութիւնը։

ԲԱՏԻՕՄԸ ԵՒ ԹԱՆԿԱԳԻՒՏ ԲԱՐԵԲԸ. — Ֆրանսացի Բրոֆէսէօր Պոռտա յաջողեցաւ զարմանալի արդիւնքներ ձեռք բերել բատիօմի միջոցաւ, թանկագին քարերու անվրիպելի գոյները տալով պարզ սովորական կեղծ քարերու, ամէնէն վարպետներուն իսկ չտարանք ազդելու ասոնցմէն։ Այս գիւտը մեծ հետաքրքրութիւն առաջ բերած է ամէն կողմէ, և ոսկերչական աշխարհին մեծ յեղաշրջութիւն մը կը սպասէ։ Առաջին ազդեցութիւնը ապշութեան մատնած է գոհարավաճառները։ Քառասուն փարանոց ամմնապարդ քարեր կարկեհանի, տպավորի և զմրուխտի կը վերածուին։ Բրոֆ. Պոռտա անձամբ գնեց այդպիսի պարզ քարեր, և յետոյ փոխարկելով զանոնք, տարաւ իրրև իրական գոհարներ ցոյց տուաւ անոնց, որոնցմէ գնած էր։ Ամէնքն ալ ապիրեբան մնացին։ Բրոֆ. Պոռտայի տանք խօսքը.—

Ցաջողեցայ սովորական կեղծ քարերը կարկեհանի, զմրուխտի և ուրիշ նոյնօրինակ քարերու փոխարկել բատիօմի միջոցաւ, և հիմա երբեք կարելի չէ որոշել զանոնք վաւերականներէն, ինչ որ բնական է, քանի որ հանքային խարիսիք, կամ նախնական նիւթը, միեւնոյնն է։ Բայց սխալ է, կամ գոնէ մեծ ծայրայեղութիւն է երեւակայելը թէ թանկագին քարերու հրապարակը տակնուվրայ պիտի ըլլայ իմ գիւտիս միջոցաւ։ Այս երկիւղը կրնար արդարանալ եթէ բատիօմը նուազ հաղուագիւտ ըլլար, բայց այս միջոցիս այս նիւթը խիստ դժուարաւ ձեռք կը բերուի ոնէ աուեւտրական նպատակի համար։ Մէկ քիլո բատիօմը 16 միլիոն անգլ. ոսկի կ'արժէ։ Աւելորդ է ըսել թէ այսպիսի քանակութիւն մը չունինք մեր ձեռքին տակ։ Աշխարհի մէջ այդ նիւթէն երկու սանթիկրամ միայն կայ, և ասոր ալ կէսը Տիկին Քիւրիի քով կը գտնուի։ Իմ քովս կայ միայն տասը միլիկրամ։ Տպաւիսն մը ձեռք բերելու համար, պարտաւորուեցայ կեղծ քար մը վեց շաբաթ ենթարկել մէկ միլիկրամ բատիօմ պարունակող խողովակի մը ազդեցութեան, ա՛յնպէս որ շատ տարիներն չեմ կրնար չմնել մէկ տարուան մէջ։»

ԼՈՒՍԱՀԵՌԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Պերլինի ոստիկանական իշխանութիւնը արգելք է դրած է ամբոխին ձեռք բերել գործնական գիտութեան ամենավերջին յաղթանակներէն մէկուն օգտակարութիւնը, և գործիքներ կը պատրաստեն հեռագրով լուսանկարներ փոխանցելու համար, ինչ որ թանկագին արժէք մը ունի ոճրագործները չուտ նոյնացնելու, նաեւ ձերբակալման հրամանագիրները փութացնելու։

ՍԻՐԱՑԻՆ ՏՈՒԱՄ ՄԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ. — Նաբոլիի թերթերը յուզմունքով կերպով կը պատմեն զարմանալի և սրտաճմլիկ սիրային տուամ մը, որ անցեալ օր տեղի ունեցաւ այդ քաղաքին մէջ։ Խնարհ դասակարգէն երիտասարդ մը, Ճօզէֆ Ալեսանտրօ անուն, սաստիկ սիրահարած էր Էլվիրա Սքալինճի անուն գեղեցիկ աղջկան մը, բայց օրիորդին հայրը չհաւանեցաւ, և իր աղջիկը նշանեց Ֆաղերթա անուն հարուստ ազնուականի մը։ Ամուսնութեան համար որոշուած օրէն ճիշդ մէկ օր առաջ աղջիկը յանկարծ և խորհրդաւոր կերպով մեռաւ։

Ցուզարկաւորութեան հետեւեալ օրը սա՛ ապշեցուցիչ գիւտը եղաւ որ գերեզմանը բացուած էր գիւղերը և մարմինը գողցուած։ Անմիջապէս քննութիւններ եղան, և ստուգուեցաւ որ մարմինը յափշտակողն էր հանգուցեալ օրիորդին սիրահարը՝ Ալեսանտրօ։ Այս իրողութիւնը մէջտեղ հանեց գիւղացի մը, որ աղջկան համար Ալեսանտրոյի սէրը գիտնալով մարդուն տունին մօտ ծառի մը վրայ ելաւ և գողցուած մարմինը տեսաւ անկողնի մը վրայ, և Ալեսանտրօ լալով ու ծայրայեղ սիրով կը համբուրէր դիակին երեսը։ Գիւղացին քանի մը դրացիներու աջակցութեամբ բռնի տուին մտաւ և գտաւ դիակը. բայց Ալեսանտրօ փախաւ ուրիշ դուռնէ մը։

ՊՈՒԽԱՐԱՅԻ ԱՀՌԵԼԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Պուխարայի Քարատաղ քաղաքին մէջ պատահած սոսկալի երկրաշարժին նկատմամբ հետեւեալ լուրերը կը հասնին։ Սմրղանտէ կը ծանուցանեն թէ Քարատաղ քաղաքը բոլոր իր շրջականերովը, ուր վրանաբնակներ կը բնակին այս եղանակին, ամբողջովին հիմնայատակ եղած է։ Զոհերուն տոյգ թիւը յայտնի չէ, այս մասին լուրերը իրարու հակասական են։ Ոմանք 400, ոմանք 500, ոմանք 1200, իսկ ուրիշներ ալ մինչեւ 12,000 կը հաշուեն։ Նոր Պուխարայէ հասած լուր մը կ'ըսէ թէ 600 տուն կործանած և 800 հոգի մեռած է։ Սմրղանտի մէջ տակաւին ցնցումներ կը շարունակեն։ Նոյնպէս Խոքանէ կը հեռագրեն թէ անցեալ հոկտ. 20ին Քարատաղ քաղաքին մէջ սոսկալի երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ, և բնակիչներուն երկու երրորդ մասը, այսինքն գրեթէ 2500 հոգի մեռաւ։ Սաստիկ ցնցումներ հետեւանքով քաղաքին մէջ հողին վրայ խոշոր փուքուներ բացուած են։ Թաշքենտէ եւս կը ծանուցանեն թէ հոկտ. 20ին իրարու հետեւէ երեք անգամ ցնցում տեղի ունեցաւ Քարատաղ քաղաքին մէջ, և մեծ վնասներ պատճառեց։ Քաղաքին բնակիչներուն թիւն է 5000։

ՔՐՈՆԻԿ

ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՇՈՒՐՋ

Կ'ԱՒԵԼՑՆԵՆ ԹԷ ԿԸ ՊԱԿՍԵՑՆԵՆ

Հիւանդանոցի ելեւմտացոյցին անհաւասարակշռութիւնը ոչ հոն տեսնուած մէկ քանի հազար ոսկիի բացը միանալով վերջին երկու թեւերուն չինութեան հաշիւէն մնացած պարտքերուն հետ մեծ այժմէութիւն մը տուած է այս գիտութեան յարկին գործերուն։

Նոր Հոգաբարձութիւնը առաջնորդուած հին Հոգաբարձութեան անդամներէն՝ կ'ըսեն թէ սկսած է մեծցնելու խորհիլ պարտքը չնչելու և ելեւմտացոյցին մէջ հաւասարութիւն մը գոյացնելու համար։ Զարմանալին այն է որ սակայն երբ մէկ կողմէ հին պարտքերը վճարելու համար փոխառութիւններ կըլլան և ծախսերը պակսեցնելու խօսքեր կընեն, իրականութեան մէջ ծախսերը փոխանակ պակսելու ընդհակառակը կը բազմապատկուին ու պարտքերն ալ դիզուած կը մնան որպէս թէ կարելի ըլլար ենթադրական հաշիւներով հիւանդանոցին բացը գոցել։

Գրասենեակին մէջ ստեղծուած տարեկան 120 ոսկինոց նոր պաշտօնին վրայ պիտի չխօսինք, քանի որ մեղի հետ ամէն մարդ ալ կը խոստովանի թէ որչափ անօգուտ շռայլութիւն մըն էր ասանկ կարեւոր գուժար մը հիւանդանոցի անձուկ մնուկէն հանելը։

Հիմա ալ տարեկան 300 ոսկիի նոր բեռ մը բեռնել կուզեն հիւանդանոցի ուսերուն՝ միշտ յանուն խնայողութեան և յանուն ելեւմտացոյցի հաւասարակշռութեան։ Անգլիացի հիւանդապահուհիներուն 250 ոսկիի մօտեցող տարեթոշակը զոր անցեալ տարի Ցակոբեանները կը վճարէին, այս տարի հիւանդանոցը ի՛նք իր մնուկէն պիտի վճարէ սա տրամաբանութիւնով որ, այս անգլիացի հիւանդապահուհիները, իրենց ծանօթ խստապահանջութեամբ մեծ զօրավիգ մը պիտի ըլլան եղեր հիւանդանոցին։

Ինչ տեսակ հիւանդանոց է այս որ հիւանդապահուհիներուն խստապահանջութիւնովը միայն պիտի ուզուի ու պիտի մաքրուի։ Ինչ ըսել է այս. եթէ առանց այս հիւանդապահուհիներուն հիւանդանոցը չկրնար պահանջուած պայմաններով կառավարուիլ, ուրեմն ինչ բանի համար Տնօրէնի, դեր-սնօրէնի, բժշկապետի, ներքին բժիշկի ամսական կը տրուի. ատոնք պարապ տեղը կերթան կուգան։ Մեր Հիւանդանոցին բժշկական մակարդակը աճնչափ ինկած է որ անգլիացի հիւանդապահուհիներէ օգնութիւն ակնկալելու չափ ճարահատ մնանք։ Ինչ կ'ընեն այդ հիւանդապահուհիները. արդէն գիշերային պասարկութիւն կատարելու չեն յաժարիր, օրական 8 օրայի մօտ կաթ կը սպառեն, նոյն համեմատութեամբ ընտիր մնունդ կը պահանջեն և կը ստանան. տարեկան 250 ոսկիի մօտ դրամ կը քաշեն հիւանդանոցէն իրը տարեթոշակ, տարին մէկ ամիսը հիւանդանոցէն դուրս կանցնեն արձակուրդի պատրուակով, շաբաթը մէյ մէկ օր արձակուրդ ունին. և այս երանելիներուն արուած է եղեր հիւանդանոցը բարեկարգելու նուիրական պաշտօնը։

Խնդիրը ո՛չ սա է և ոչ ան։ Անպատճառ հիւանդապահուհիները պաշտօնի վրայ պահել կ'ուզեն և պիտանիին վրայ ասանկ գայլի աւետարան կը կարդան։ Եթէ Հոգաբարձութիւնը կ'ուզէ որ ճշմարտապէս հիւանդապահուհիներ ունենայ թո՛ղ անոնց մնունդին և ամսաթոշակին կէսը յատկացնէ Հայ հիւանդապահուհիներու և կամ մէկ երկու ներքին բժիշկ աւելցնէ, այն ատեն պիտի տեսնենք թէ որչա՛փ արդիւնաւոր պիտի ըլլայ ծախսուած դրամը։

Անգլիացի հիւանդապահուհիները պաշտպանողները արդեօք գիշեր մը հիւանդանոցին մէջ պառկած՝ և Հիւանդը թո՛ղ իր անկողնին մէջ տառապի, չարչարուի, կաթիլ մը ջուրին պապակովը տաղտի, Միսը իր comfortին նուիրուած, ո՛չ իսկ ուշադրութիւն կը դարձընէ. եթէ ման սպառնացող վտանգի մը մէջ ալ ըլլայ հիւանդը, Միսը խիղճի կատարեալ հանգարտութեամբ ու անգլիական պաղարիւնութեամբ իր հանգիստը կը շարունակէ միշտ սա՝ արդարացումով թէ ինքը գիշերը ծառայելու պայմանաւորուած չէ։

Մէկ մըն ալ ցորեկուան ծառայութիւններուն ուշադրութիւն դարձուցէք։ Հիւանդը ծանր նոպաներէ բռնուած կը տառապի, կը չարչարուի, բան մը հանցնել կ'ուզէ, բայց ո՛չ ինք հիւանդապահուհին ըսածը կը հասկնայ և ոչ ալ հիւանդապահուհին իր խօսքը։ Եւ ասանկ դառն ճգնաժամներու մէջ ինչ ծանր տառապանք է խօսք չհասկցող մէկը հանելով դիմացդ։

Ո՞ր է, անցած տարի երբ անգլիացի հիւանդապահուհիները եկան, Բերայի Աղբատախմամի հիւանդապահուհիներու դասընթացքէն չրջանաւարտ երկու օրիորդ իբր օգնական տրուեցան անոնց որպէս զի իրենց հիւանդապահութեան արուեստը կատարելագործեն։ Այդ երկու համեստ օրիորդները չէին կրնար տեղը բռնել այդ Միսերուն, որոնց ամսաթոշակին մէկ երրորդով նոյն իսկ մէկ քառորդովը սիրայօժար կը տեսնեն ասոնց գործը։ Մինչեւ հիմա ինչ ամսաթոշակ յատկացուած է աղջկանց որքանոցէն իբր հիւանդապահ Հիւանդանոցի մէջ ծառայող օրիորդներուն,— մէ՛ֆիտ մը և չատ չատ երկու մէ՛ֆիտ և խեղճ ալ մնունդ։ Հապա ո՞ւր դնենք մեր մայրապետները որոնք անձնուիրաբար երկար տարիներէ ի վեր կը կատարեն նոյն փափուկ պաշտօնը։

Մասնագէտ հիւանդապահներ պաշտօնի կը կոչուին երկու տեսակներով։ Նախ գիտանքի և փափկութեան համար և երկրորդ գիտական հմտութեան համար։ Չենք կարծեր որ Անգլիացի միսերը աւելի փափկասիրտ և աւելի գորովագութ ըլլան քան Հայ կիները։ Միւս կողմէ չենք կարծեր որ այդ անգլիացի հիւանդապահուհիները գիտականապէս աւելի հմուտ ըլլան քան ո՛և է բժիշկ որ կրնայ այդ նպատակով պաշտօնի կոչուիլ։ Հետեւաբար թէ՛ նիւթապէս և թէ բարոյապէս կ'ոչնչանայ Անգլիացի հիւանդապահուհիներու գոյութեան իրաւունքը Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ։

Խնդիրը բոլորովին կը փոխուէր իրրեւ Ցակոբեան ընտանիքը չարունակէր վճարել տարեկան թոշակը այդ հիւանդապահուհիներուն որով հիւանդանոցին վրայ բեռ մը չէին ըլլար։

ՏԱՐԻԱ ԼԱՆԹԷԻ ՍԷՐԸ

ԳՐԵՑ՝ ԲԻԵՇԱՆԻ ՁՕՍ

Հէ.

II.

Նէ կը զդար, բայց իր սեփական զգացումին դէմ կը կռուէր, չէր ուզեր հաւատալ, կը ջանար իրրեւ սուտ համարել զայն... Երբ հիմա հետզհետէ աւելի քիչ կը հասկնար անոր մեղադիններուն լեզուն, յանցանքը ի՛նչ էր։ Նա զեռ չատ երիտասարդ էր։ Իր ծաղկած երիտասարդութիւնն էր որ կ'ապրէր այս կրայոյզ չնչտերուն մէջ. և արդէն իսկ հասունցած կինը ինչպէս կրնար ըմբռնել բորբոքած երիտասարդութեան լեզուն և կեանքը։

Ասկէց առաջ, երբ նէ իրեն առջեւ կը պատմէր թէ տարիքը առած կին մը շատ երիտասարդ մարդ մը կը սիրէր... չէր արդարացներ կինը, քարը վեր չէր առներ։ այլ առանց ըմբռնելու, առանց համակրելու այդպիսի կնոջ մը սէրն աչքը ինդին կը դարձնէր։

Բայց հիմա...

Հիմա կը սկսէր ըմբռնել թէ ինք ալ մին էր ա՛յն ապերջանիկ կիներէն, որոնց յեռանդոյն սիրոյ կիրքը նէ չէր ըմբռներ ա՛յնքան երկար ժամանակ, մինչեւ որ ինք ալ գրաւուեցաւ հիմա անկէց։

Իր սիրող — իր ապրող հոգին երկար ատենվորոպէս զգոյէլ վերջ, հաղցնեցնէ յաջողած էր հանիլ սա՛ սրբատամիկ գիտութեան թէ ծանրակիր, երանաւէտ երազէ մը վերջ կամաց կամաց եկած էր այս անաւոր զարթնումը...

Կ'ուզէր արձակել սիրականը, կ'ուզէր զոհել զայն, բայց սոսկումով կը պատաւորուէր տեսնել թէ այս բանը ի վիճակի չէ ընելու։

Բայց եթէ յաջողէր իր կրայոյզ, իր անչափ սէրը բարեկամութեան փոխել, սիրականը զոհել և բարեկամը պահել... այսինքն՝ Տնօրէնն չսիրել, այլ իբրեւ պարզ բարեկամ միայն նկատել զայն։

Բայց պիտի յաջողէ՞ր այս բանին։ Թերեւս, բայց ոչ հիմա։ Ասոր համար պատրաստուելու էր։ Իր ամբողջ կորովը կ'ուզէր հաւաքել, պայմանաւորելու չերկարձգելու համար։ Մարդ իր բարոյականութիւնը ինչո՞ւ համար ունի. ինչո՞ւ համար կինը իր գոհողութիւնը ունի, եթէ այսչափ բան մը չենք կրնար ընել... Պէտք է տէր ըլլայ իր բարոյականութեան, պէտք է յիշէ իր հպարտութիւնը։

Սիրականը զոհել և բարեկամը պահել...

Բայց ցորչափ պիտի պահէր սիրականը, անյագաբար կուլ կուտար կախարդական ըմպելին, կը ծծէր լաւելեղ շրթունքներով անոյշ թոյնը իր հոգիին մէջ, բայց դարձեալ կեանքի հոսանքին հանդէպ իր ծարաւը կը հիւծէր ղինքը։ Չէր յագենար։

Միշտ աւելի յաճախ կը պատահէր որ Տնօրէնը կը ճամբէր զինքը, և ինք կը հանդուրժէր ճամբուելուն. ի՞նք, Տարիա Լանթէ։ Միշտ աւելի յաճախ կը պարտաւորուէր նէ իր ամբողջ մեծ արուեստը գործածելու, սիրող կնոջ արուեստը՝ սիրած մարդուն յանցանք չգտնելու, ամբողջ յանցանքը ինք իրեն վրայ առնելու համար։

«Ո՞ւրչափ դէշ կը հասկնաս զայն, ո՞րքան սխալ կը դատես զայն։ Երիկ մարդը կնոջմէն տարբեր կը սիրէ։ Մանաւանդ արուեստագէտ մարդը... Ըմբռնէ՛ ասիկա։ Դո՛ւն, արուեստագիտուհի, դուն պէտք է աւելի լաւ ըմբռնես արուեստագէտին սէրը... Հիմա դաժան և կոչտ կերպով կը մերժուիս, բայց քիչ եռաքը դարձեալ տաքուկ ու մեղմիկ մարդը կ'ըլլայ։ Դուն նայէ՛ որ չազդուիս անոր կոչտութենէն, այլ անոր քաղցրութենէն... Անգամ մը ակնարկ մը արձակէ ներսիդիդ։ Ո՞վ քեզի չափ ենթարկուած է յարափոխիս տրամադրութիւններու։ Ինչ բան որ դուն քեզի դիւրաւ կը ներես, ինչո՞ւ անոր համար յանցանք, անիրաւութիւն կը համարես։ Կը վայլէ՞ ասիկա քեզի։

«Ասիկա կը վայլէ՞ իրեն»։

Իր մտաը դնտուող երկու մարդիկը, բարեկամը ինչպէս նաեւ սիրականը, արիութիւնը ունեցան այս հարցումին պատասխան տալու իրենք իրենց...։ Որովհետեւ ներա սէրը իրեն չէր վայլեր, կոմսը կ'ատէր երիտասարդ արուեստագէտը մահացու թշնամիի մը պէս։ Երկու մարդիկն ալ գիտէին թէ Տարիա Լանթէ ինքզինքը կորսնցուցած է իր սիրոյն մէջ, ինք իրեն անհաւատարիմ դանուած է։

Աշխարհի անողոք իրականութիւններուն համար իր սուր նայուածքովը Տնօրէնը հասկցաւ Տարիայի կացութիւնը, առանց սակայն զայն փոխելու համար բան մը ընելու։ Ինչ ալ կրնար փոխել։ Իրեն մասին ներա սէ՞ը։ Նէ ընաւին սէր էր։ Ներա սէրը դադրելով նէ իսկ կը դադրէր։

«Պիտի փոխես և միւնոյն ատեն պիտի վերջացնես իր այս դժուարին կացութիւնը, եթէ բաժնուիս քովէն։ Միակ բանը՝ զոր կրնաս ընել՝ կարելի եղածին չափ չատ ներա մօտ մնալն է, քու սիրոյդ կեղծիքը անվրդով պահելն է։ Ցուսալաբութիւն մըն է սա աղնուական կնոջ համար, որ քեզի անարժան է. բայց դուն ես յանցաւորը ներա այս անարժան վարուելակերպին։ Նմանը չտեսնուած անգթութիւն մը պիտի ըլլայ, եթէ ուզես գիտցնել անոր այս բարեպաշտիկ խարդախութիւնը։ Նէ կամաց կամաց պիտի հասկնայ, և—պէտք չէ քու միջոցաւդ հասկնայ, այլ իր իսկ միջոցաւ։ Հետզհետէ իր ծանր սխալմունքը ճանչնալով, հետզհետէ ոյժ պիտի գտնէ կազդուրուելու։ Ան պէտք է քեզմէ բաժնուի։ Այն ատեն անմեղ կ'ըլլաս դուն։»

Երբ Տնօրէնը այս կերպով սոփեստական արամախոհութեամբ կը խորհրդածէր Տարիայի և իրեն վրայ, պաղարիւնութեամբ ամէն բան ճանչնալով, ամէն բան կշռելով, ամէն բանէ հետեւութիւններ հանելով և ո՛չ մէկուն առջեւ սասանելով, ինքզինքը կը զգար իրրեւ «ամէն կերպով արդի մարդ մը»։ Եւ այս արդի մարդը իրեն մէջ կը զգար լուռ հաճութեամբ, ա՛յնպիսի գոհունակութեամբ, որ ո և է զղջումի ընդունակ չէր։ արդի մարդը չի զղջար։ չի կրնար զղջալ։ Դանէ չի զղջար տափանքի յոռի գործերուն համար, որոնց մասին արդի մարդը բոլորովին նոր սահման մը գտած է, անհուն, անչափելի...

Բարեկամին նոր գործը տակաւին անծանօթ էր Տարիայի։ Բան մը չէր գիտեր անոր Նիւթին, ոչ ալ անձիրուն վրայ. սա՛ միայն գիտէր թէ անձերը արդի մարդիկ էին, Նիւթն ալ ժամանակի ոգիէն ոգի։ Եւ Տարիա Լանթէ պիտի երդէր և պիտի ներկայացնէր դիւցազնուհին, արդի կինը։

Զէր ուզեր կրկին բեմի վրայ երեւնալ, ո՛չ Հռոմի մէջ և ոչ գաւառները, մինչեւ որ այդ բոլորովին նոր դէմքով չկարենար ինքզինքը ցուցնել հանրութեան։

Ամէն ժամանակէ աւելի սաստիկ ծանր կուգար իրեն ընկերութիւն մը կազմել, ամէն ժամանակէ աւելի կը մերժէր բոլոր առաջարկութիւնները, նոյնիսկ ամէնէն փայլունները։

Կը զգար թէ երբեք ա՛յսքան խիստ թախանձուած չէր ինքը, երբեք այս պիսի իրապէս ոսկեղէն առաջարկութիւններ ընդունած չէր։ Պատճառը կը կռահէր, և պարզ կասկածը անդամ զինքը վիշտով ու վրդովումով կը համակէր։

(Շարունակելի)

Ցաւալին այն է որ այս բոլոր արտակարգ և անսովոր ծախսերը կանխիկ և անվերջ կը վճարուին հիւանդանոցի անտուէրէն, միմիայն սա ծիծաղելի հաշիւով թէ երբ հիւանդանոցի միւս թեւերն ալ կառաւորուին այն ատեն լիաբուռ վճարողներու ստուար թիւ մը պիտի գայ հիւանդանոց և ամսական, մի՛ զարմանաք, 100 ոսկի չան պիտի ունենայ հիւանդանոցը, բժշկական գործողութիւններէ և դարմաններէ։

Ի՞նչ մեծ հաւատք, Աստուած իմ։ Բիւզանդիոն որ դեռ անցած շաբթու Այ ճերիճ է վերնագրով խմբագրականի մը մէջ այնչափ խիղճսօրէն կը հարուածէր հիւանդանոցին շռայլուած ծայրագեղ ծախքերը ու նուիրատուութիւնները, և ըստ իր բարի սովորութեան՝ մեր օրինակին հետեւելով, կը գանգատէր թէ գոյացները կը սնանկացնեն հիւանդանոցի պերճանքը աւելցնելու համար, այո՛ Բիւզանդիոն որ դեռ շաբաթ մը առաջ իր յիշատակելի յօդուածովը բացարձակ համամտութիւն կը յայտնէր մեր յայտնած ճշմարտութիւններուն, և հիմա ելեր այս արտակարգ շռայլութիւնները ջատագովելու կը միտի, ինք կը հաւատայ արդեօք թէ անգլ. հիւանդապահուհիներու ծանօթ խստապահանջութիւնը մեծ զօրավիդ մը պիտի բլլայ ամսական 100 ոսկի հասոյթ մը բերելու հիւանդանոցի։ Եթէ կը հաւատայ, ինչո՞ւ ուրեմն իր սիրասուն զաւակը պուլկարական հիւանդանոցը ղրկեց մէկ երկու ամիս առաջ դարմանուելու համար։ Մինչ այն ատեն հիւանդանոցինը չէնքերը գոյութիւն չունէին, կամ անգլիացի հիւանդապահուհիները չէին եկած։ Կը տեսնանք որ այս լաւատես հաշիւներուն հեղինակներն իսկ չեն համոզուած դեռ իրենց ծրագրած հաշիւներուն և պաշտպանած դատին։ Մնաց որ փոխանակ խօսքի, պէտք է գործ ցոյց տան այս լայն հաշիւը ընողները։ Դիւրին է հիւանդանոցի օգտագործելենէն հանելու թէ անգլ. հիւանդապահուհիներուն համար քանի՞ թոշակաւոր հիւանդ դիմեցին որչա՞փ թոշակ գոյացաւ անոնցմէ և փոխարէն որչա՞փ ծախս եղաւ։

Հիւանդանոցի հոգաբարձուները ամէնքն ալ գործնական մտքի տէր մարդիկ են։ Պէտք է գիտնան որ օդային հաշիւներու վրայ հիմնուելով ամսական 100 ոսկիի անգոյ եկամուտ ենթադրելով նոյն համեմատութեամբ ծախսելը փճացումի կ՚առաջնորդէ մեր հիւանդանոցի ելմտացոյցը։ Այս պարագային Հոգաբարձութեան ընելիքը բանը ծայրայեղ խնայողութիւն է։ Պերճանք։ ցոյց։ բնաւ պէտք չեն մեզ, ո՛չ ալ այնչափնոր գրութիւններով օժտուած հիւանդարաններու և կամ նմանը չտեսնուած փայլուն գործողութիւններու պէտք ունինք։ Իրաւ աղէկ էր որ մեր հիւանդանոցը աշխարհի լաւագոյն հիւանդանոցներէն մէկը ըլլար, սակայն խօսքով կարելի՞ է գործ առաջ տանիլ։ Իրողութիւնը մէջտեղն է. 6000 ոսկիի պէտք կայ, և 5 փարա վճարող չկայ։ Ան անոր վրայ կը ձգէ, ան անոր. ոչ իսկ փոխ տուող կայ։ Հիմա ուսանկ պարտքի մը վրայ ելլել նոր պարտք մըն ալ աւելցնելը մտահոգիութի՞ւն է միթէ։ Հիւանդանոցի գոյութիւնը ամէն բանէ գեր ի վեր է մեզի համար, պայմանաւ որ անիկա բնաւ մը չբեռցնէ ազգին կռնակը։ Մեր եմտացոյցին համեմատ հիւանդանոց մը ունենանք։ Ազմուկ, փայլ, ցուցամոլութիւն պէտք չեն մեզի ու անհրաժեշտ է որ մեր ընթացքն ալ անոր համեմատ ուղղենք։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ որոշմամբ Կրօն. Ժողովը իր այսօրուան նիստին մէջ կրկին պիտի ուսումնասիրէ նշանաւորութեան սակացոյցը՝ որուն դրամական տրամադրութիւնները չատ ախորժ չեն հնչած Կրօն. Ժողովի քանանայ անդամներու և ծխատէր քահանաներու ականջին։ Մեր քահանաները միահամուռ ձայն բարձրացուցին թէ՛ Կրօն. և թէ Խառն Ժողովներու մէջ 25—50 դրուշոց խաչագիններուն համար, և Օրթագիւղի պեղարդ Աւագ քահանան թարգման կանգնելով իր կարգակից եղբայրներուն այս բոլոր-քին, Կրօն. Ժողովի մէջ վերաքննութիւն առաջարկեց։ Խառն Ժողովը կերեւի չուզեց երկարօրէն զբաղիլ այս խնդրով և կերպով մը վրայէն նետեց խնդիրը Կրօն. Ժողովին յանձնելով։ Սպասելով Կրօն. Ժողովի որոշումներուն, փութանք անմիջապէս ըսել թէ Պարիզաբարքանի պատրաստած ներկայ սակացոյցը չատ յարմար է և կարծես ճշդապէս ձեւուած է մեր էնտաֆներու պիտանէին վրայ։ Մեր քահանայ հայրերը սանկ դիտողութիւնէ մը առաջ թող մէյ մը մտնեն ընտանիքի հոր մը սրտին մէջ և տեսնեն թէ մարդը ինչեր, ինչեր կը քաշէ աղջիկ մը կարգելու համար։ Մէկ կողմէն փեսին անդադար պահանջումները, աղջկան նազանքները, միւս կողմէ կնկանը անհատնում տուտուները, մէյ մըն ալ քահանայ հայրերուն խաչագինը, և ի վերայ այսր ամենայնի՝ հարմնիքի ատեն եկեղեցիին թարիֆան։ Մեր քահանայ հայրերը լաւ կ՚ընեն եթէ չափաւորեն քիչ մը իրենց պահանջները համակերպելով Պարիզաբարքարանի սակացոյցին որ հազիւ դասաւիր բարեխառնութիւնը։ Կը յուսանք թէ Կրօն. Ժողովը իր այս օրուան նիստին մէջ անտրտունջ կը պահէ սակացոյցը։

ՍՏՈՅԳ ԱՂԲԻՒՐԼԻ կը տեղեկանանք թէ Բերայի պարտուց բարձման Ցանձնաժողովէն Հիւանդանոցի հաշուոյն փոխառնուկիկ երկու հազար ոսկիին իրը երաշխաւորութիւն ցոյց տրուած գումարը ոչ թէ որքանոցի մատակարարութեան սահմանուած տարեկան 600 ոսկին է, այլ այն յաւելուածական գումար, զոր ի նորոյ պիտի վճարէ Դարակէօղան և Արշեստանոց վարժարանի միացեալ խնամակալութիւնը։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ որոշմամբ նամակներ գրուեցան Երուսալէմի միաբան վարդապետներուն ոգոյշ ալ անմիջապէս վանք վերադառնան, Յարութիւն Պատրիարքին և պատուիրակութեան առաջարկին համաձայն։

ԶՈՒՆԴԵԱՆ սանի ընտրութեան Բենիչ Ցանձնաժողովը գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պարիզաբարքարանի մէջ և զբաղեցաւ ընտրելիներուն գրանցուելի, երկրաչափութեան և եռանկիւնաչափութեան քննութիւններով։ Այս երեք հիւղերէն ալ մէյմէկ խնդիր առաջարկուեցաւ թեկնածուներուն։

ԳՍԷՐԳԻՒԼԻ Արամեան վարժարանին անցեալ տարուան աշակերտներու թուոյն վրայ նոր տարիին սկիզբէն լուսուն նոր աշակերտ և աշակերտուհի արձանագրուած են։

ԹԱԼԱՍԻ Աղջկանց Ամերիկեան Բարձ. վարժարանին Երիցաղջն կարգի սանուհիները, Օրիորդք՝ Կատարինէ Գրիգորեան, Հայկանոյշ Փարթիկեան, Մայրենի Տատուրեան, Մարիամ Սարգսիան, Սիրուհի Գալուստեան, Վերժին Գուլտասդեան և Տիրոհի Գալայճեան փոփագելով Մանզուլի միջոցաւ իրենց զարգացման ստարիկ, մէկ տարեկան բաժնեգլխին հաւասար գումար մը հանգանակած են վարժարանին Հայ և Թուրք լեզուներու և բնական գիտութեանց ուսուցիչ Կարապետ էֆ. Գօճասեանի ձեռամբ։ Շնորհակալութեամբ կը ղրկենք թերթերը վասն ըլլալով որ յարգելի օրիորդներուն այս ընթացքը օրինակ կ՚ըլլայ ուրիշ դպրոցականներու ալ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Գառնիկ էֆ. Տէմիրճեանի յուշարձաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցին.— Երուանդ էֆ. Պէյազճեան 95, Մկրտիչ Գ. Փափազեան 40, Կարապետ էֆ. Բաղումեան 40 դրուշ։

ԴԱԼՅԱՆԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ ԽՆամակալութիւնը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Տեառք Թէրզեան-Գարամանեան, Տիկին Սէթեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ անգլ. ոսկի նուիրած են։

ԲԱԳԴԱՏՈՒՆԻ Առեւտր. վարժարանի կիրակնօրեայ դասերը կ՚սկսին Հոկտ 28 կիրակի առաւօտ։

Մինչեւ 7 ամսոյ մէջ կիրակի օրեր 3 ժամ զբաղմամբ կ՚ուսուցուին վաճառականական գիտելիքներ, տոմարակալութիւն և հաշուագիտութիւն գործնական եղանակով։

Վճարումն է ամսական 40 ղ. կանխիկ։ Ցաջղելիք կ՚ստանան վկայագիր և գործի կը դրուին։

Ծրագիրը ձրի կը տրուի։ Դիմել Առեւտր. վարժարան Բանկալթի, Թուռնա փողոց։ 1—10

ՅԱԿՈԲ ԲԱԳԴԱՏՈՒՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԳԻՍ

Փեսացու՝ ՏՕՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ԳԱՍԱՊԵԱՆ
Հարսնացու՝ ՕՐ. ՏՕՔԹ. ՕՖԵԼԻԱ ՆԵՐԿԱՐԱՐԵԱՆ
Կնքահայրը՝ ՏՕՔԹ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՃԷՃԻՃԵԱՆ
Կնքամայրը՝ ՕՐ. ՏՕՔԹ. ՋԱՐՈՒՀԻ ԳԱՎԱԼՃԵԱՆ

Երկուշաբթի գիշեր՝ ժամը (Ը. Թ.) 3ին
Տանը՝ Հենրիկ Հոխտմէրը
Հաւաք ինը Հարիւր Խօթը

ԱՏԱՆԱՍԱՆՔ

ՆԵՐԿԱՐԱՐԵԱՆՑ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

* * *

ԿՆՈՔՆՔ

Երէկ, Մայր Եկեղեցիի մէջ տեղի ունեցաւ մկրտութեան հանդէսը Օհան էֆ. Տ. Ոսկիի երրորդ որդւոյն, կնքահայրութեամբ Յակոբ էֆ. Դավաքեանի։ Մկրտող քահանան էր երախային մեծհայրը Տ. Ոսկի քահանայ Օհանեան։ Երախան անուանուեցաւ Գիւորգ։ Ներկայ էին բազմաթիւ բարեկամներ և համակիրներ։

Առանձնաբոյժ Մ. Մարտիրոսեանի ազգէ կարդալ չորրորդ երես

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

4 Նոյեմ. 1907

Ֆրանսական 3%	94.55
Օսմանեան Միացեալ	91.85
Երկաթուղի	166.50
Պանք Օթթոման	688.—

ՆԵՐՔԻՆ

ԶԱՆԶԻՊԱՐԻ ԷՄԻՐԸ. — Վահ. Սալթանը Օսմանեան ակադեմիան պատուանշանը չնորհեց Զանզիպարի Էմիր Սէյա Ալի պէյ Համուտի, որ այս պատուոյ Պոլիս կը գտնուի։

*** Էմիրը, երէկ, հիւրամեծար Մէմտուհ և Նէճիպ պէյերուն ընկերակցութեամբ, այցելեց Բարձ. Մեծ-Եպարքոսին և Շէյխ-Իսլ-Իսլամ էֆէնտիին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Մ. Բոնսթան երէկ արձակուրդով Բարիզ մեկնեցաւ։ Վահ. Սալթանին կողմէ արքունական կալիպ փաշա կայարան երթալով ողջերթ մաղթեց։ Բ. Դրան կողմէ ալ Բէյատ Հիքմէթ և Սաատէթտին պէյերը ողջերթի գացին։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԶԱՐԻՆ Գանակալութեան տարեդարձին առթիւ կիրակի օր պաշտօնական ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ ռուս դեսպանատան մէջ, ինչպէս գրած էինք։ Վահ. Սալթանին կողմէ արքունական կալիպ փաշա և Անձնապահ բանային պեհ Ատուլլահ փաշա դեսպանատուն երթալով չնորհաւորեցին Մ. Զինովիէվը։ Բ. Դրան կողմէ ալ Բէյատ Հիքմէթ և Սաատէթտին պէյերը չնորհաւորական այցելութիւն տուին։

ԷՎԷՐԵՍԻ ՆԱԽԱՐԱՐ Թիւրքան փաշա որ Լա Հէյլի դեսպանասրահը դէն վերադարձաւ, սկսաւ իր պաշտօնատեղին յանձնել։ Առջի օր մասնակցեցաւ Նախարարաց Խորհուրդի նիստին։

ՀԱՊԷՇ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Հապէշ զօրավար Մաշաչա և առեւտրական ներկայացուցիչ Նիկատրաս Իքաղօ, ութը հետեւողներով, առջի օր Պոլիս ժամանեցին՝ Մենելիք կայսր յարգանքները մատուցանելու Վահ. Սալթանին։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, արարողական օգնականներէն Թալէաթ պէյ և Կայս. Թիկնապահ Սարէտտին պէյ չոգենաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին պատուիրակութեան, որ Խայրիի չոգենաւով Թօփխանէ ցամաք ելաւ և պալատական կառքերով Բերա Բալաս գնաց։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ հաշիւները քննելու համար կազմուած մարմնոյն կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրը, Առեւտրական և Հանրօգուտ չինութեանց Նախարարութեան կողմէ Մեծ-Եպարքոսին մատուցուեցաւ։

ՄԱԽՍՈՒՍԻԷ Վարչական Խորհուրդին դեր-նախագահ Մէհմէտ փաշա, որ իբրեւ օսմ. պատուիրակ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին ներկայ գտնուած էր, Լոնտոն գնաց՝ Մախսուսէթ համար մեծ ու փոքր մէկ քանի չոգենաւեր գնելու համար։ Այդ չոգենաւերէն երկուքը Այսթէֆանոսի գիծին պիտի յատկացուին, որով այդ գիծին վրայ կէս ժամը և երեք քառորդը մէկ անգամ չոգենաւային երթեւեկ պիտի կատարուի։

*** Դաստրդիւղի գիծին Էսերը-Շէյխիթ և Ֆէրան չոգենաւերուն չոգիի գործիքները և կաթսաները պիտի փոխուին։ Եւրոպա յանձնարարուած կաթսաները Պոլիս կը հասնին մօտերս։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ. — Եգիպտոսի մէջ կատարուած վերջին հնագիտական գիւտերէն ամէնէն չահեկանն է Հերա դիցուհիին մարմարեայ գլուխը, որ հանուեցաւ Թայումի Ոլիասիսին մէջ, Հավարա բուսած տեղէն։ Այս յիշատակարանը որ անաղարտ մնացած է, հռոմէական մօտաւոր ժամանակներու գործ մըն է, դատելով անոր վրայի հելլէնական արուեստի հետքերէն։ Այս գլուխը զատ չնչուած ըլլալու է մաս կազմելու համար հսկայ արձանի մը, որուն մնացորդները դեռ գտնուած չեն։

ՀԱՆԳԻՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՅՆԱՔՈՑԻ Տօքթ. Էմէրեան էֆ. որ Եւրոպա գացած էր, առջի օր Պոլիս վերադարձաւ, իր տիկնոջը և օրիորդին հետ։

ՄԱՀ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թէհրանի Օսմ. դեսպանատան Բ. քարտուղար Զիա պէյ մեռած է։

ԹԷՕԱՏԵՐԱԿԱՆ Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պայրամի առթիւ այս հինգշաբթի և ուրբաթ օրերը Պոլսոյ Նամակատան մանսա-բօսքի և ֆօլիբօսքալի հիւղերը գոց են, իսկ շաբաթ օր ժամը 5էն 10ը բաց պիտի ըլլան։ Բայց ուրբաթ օր Սիրքէճիի Նամակատունը պիտի ընդունի քալի բօսքալ՝ և մանսա-բօսքի։ Գալով նամակի և գրութեանց ճիւղերուն, ամէն նամակատուն ըստ սովորութեան բաց է Պայրամի օրերը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Նախարարութիւնը որոշեց Նիկոմիդիոյ գաւառին կարօտ հողագործներուն բաշխուելու համար նոյն գաւառէն ուղղուած 3000 քիլ ցորենը զրկել Պոլսէն։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՎԱՐԴԱՐԱՆԸ առժամաբար Պէյէրպէյ փոխադրուած ըլլալով, Շիրքէթի Խայրիէն այդ չէնքին առջեւ նաւամատոյց մը պիտի չինեցուի, ուր առուու իրիկուն որոշեալ ժամերուն չոգենաւեր պիտի մօտենան՝ ուսուցիչներուն և ուսանողներուն երթեւեկը դիւրացնելու համար։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Նայէ Ֆրայէ Բրեան կը ծանուցանէ թէ Իզմիրի մէջ հետեւեալ երկու տուները սնանկացած են.— Տիմիդրիուս Բարթիկլօղլը, ծխախոտի արտադրիչ՝ 24,000 օսմ. ոսկի բացով, և Եաքոպ Մէլամէտ, ներածիչ-գործակատար՝ 6000 օսմ. ոսկի բացով։ Առժամայ սնանիք կարգուած է Իզմիրի մէջ փաստաբան Անարէանց էֆ. էլիասի։

ՊԱՆԵԲԱՆԵՐԸ գոց են այս հինգշաբթի օր, Պայրամի առթիւ։

ՀԱՅՏԵՐԷՆԻ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆԻ և Ֆրանսերէնի բաւական հմուտ պարկեշտ պատանի մը պաշտօն կը փնտռէ վաճառականի քով։ Բիչով կը գոհանայ։ Դիմել Խմբագրատուն։

ՇԻՐ ԲԵՐԱՑՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ. Բերայի մէջ Ռուսական հիւպատոսարանին կից 464 և 466 թիւ վաճառատուններուն տէր Պ. Նիքոլա Սքարլաթոս, որ ֆմեռուան եղանակին առթիւ գնումներ ընելու համար Եւրոպա գացած էր, Եւրոպական զանազան մայրաքաղաքներու մէջ իր ըրած պտոյտէն վերադարձաւ։ Իր հետ բերած է ճոխ մթերք մը որ դոն պիտի ձգէ ամէնէն գժուարասէր կիներն անգամ։

Պ. Սքարլաթոս կը ծանուցանէ թէ մասնաւոր բաժին մը բացած է կանանց և աղջոց յատուկ ամէն տեսակ վերարկուներու, ժաքէթներու, պուղներու, ժիլէօներու և ձերմակեղէններու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՐԲԻԿ ԵՒ ԿԱՐԿՈՒՏ. — Շաբաթ օրուընէ Պոլսոյ մէջ օդերը փոխուած են։ Անընդհատ կ՚անձրեւէ։ Գաւառներէն ալ անձրեւի ու մրբիկի լուրեր կը հասնին։ Երէկ հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Սեւ Ծովի մէջ սաստիկ մրբիկ կը տիրէ, բայց արիւնի մասին դեռ ոչ է լուր չկայ։

*** Եգիպտական թերթերը կ՚ըսեն թէ անցած շաբթու ահռելի մրբիկ մը և կարկուտ տեղատարափ մը ծագած է։ Բոբթ-Սայիտի մէջ տեղատարափին յաջորդեց կարկուտ, որոնց մէջ ամէնէն փոքրը բռունցքի մը չափ էր, իսկ կայնն որ 200 կրամ կը կշռէին։ Անթիւ են կոտրած կղմինտրները և ապակիները։ Փողոց մնացող մարդիկ գլխներնէն և դէմքերնէն վիրաւորուեցան։ Ծառեր արմատախիլ եղան և հեռաձայնի թելերը խզուեցան։ Այս ահռելի կարկուտին վնասները մեծ են։ Տուն չկայ որուն ապակիները կամ կղմինտրները խորտակուած չըլլան։ Գահիրէի մէջ ալ կարկուտը տատրակի հաւկիթի խոշորութիւն ունէր և մեծ վնասներ տուաւ։ Մրբիկին պատուն եղեկտրական թրամուէյներու և այլն հոսանքները ընդհատուեցան և ժամ մը ամբողջ յորդահոս անձրեւ մը ողողեց քաղաքը։ Կը կարծուի թէ կարկուտ չէ եկած քաղաքէն դուրս և թէ չեն վնասուած բամբակի արտերը։

ՍՐԿԱԾ.—Կիրակի օր ժամը 11½ին Շիրքէթի չոգենաւը երբ Պէյլիքտէրէի նաւամատոյցին կը մօտենար, ուղեւոր մը ամապարանքով դուրս ելել ուզելով, ոտքը մնաց չոգենաւին և նաւամատոյցին միջև և ճզմուեցաւ։

ԽԵՂԴՈՒԱԾ. Երէկ, մակոյկ մը երբ Տօլմա-Պաղչէէն Բապաթաշ կ՚երթար, յորձեցաւ։ Մէկը գտնուող ուղեւորներէն մէկը՝ Բարամանցի Տիրէնէս աղատուեցաւ, իսկ միւսը Լաղարի՝ խեղդուեցաւ։

ԿՈՒԻ.— Գումգապուի մէջ ատաղձագործ Անասթաս կռուելով Պոլսոյի հետ, զայն վիրաւորեց։

ՀՐԴԵՀ ծագեցաւ Սամաթիա Յակոբի բնակարանէն և կարգ մը առարկաներ այրեցան։

ԲԱՂԴԱՏՈՒ ՇՈՒԵՆԱՒ ՄԸ.— Խափիլէի Բրեդորիա չոգենաւը, Պոլսէն Իզմիր երթալու միջոցին ուղեւորներուն մէջ գտնուող 5 Գիչուհիներ մեկնելն առեն որդեծնութեան ցաւերէ բռնուելով, քիչ ետքը հինգն ալ մէյմէկ մանչ զաւակ ծնան։ Մէկ քանի ժամ ետքը խլամ կին մըն ալ աղջիկ մը ծնաւ։ Շոգենաւին նաւապետն ու նաւաղները ամէն հանգստաւէտութիւն ընծայեցին կիներուն։

ՀՐՁԻԴՈՒԹԻՒՆ.— Կիրակի առտու կանուխ Սամաթիոյ կայարանին մօտ, Վարդան աղայի սրճարանին մէջ, հրձիգութեան փորձ մը եղաւ, բանկցուած քարիւղ նետուելով հոն։ Բայց տեսնողները փութացին և հրդեհի մը սոսկալի առնուեցաւ։ Այս հրրորդ անգամն է եղեր որ կը փորձուի հրդեհ ձգել նոյն սրճարանին որ Ս. Գէորգ եկեղեցիին կողմանակներէն է և ապահովագրուած։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ հրձիգը գտնելու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊԱԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

(Հոկտ. 22 Երկուշաբթի)

ՅՈՐԵՆ

Առաջին ճերմակ	օքան	55—56
Երկրորդ	» »	53—54
Ցառն		51—52
Զաւտարը		49—50
Կարմիր առաջին	»	——
Կարմիր մեջտեղ	»	——
Կարմիր խառն	»	——

Այսօր 6 վագոն Անատոլուի ցորեն ժամանեց։

ԱՒԻԻՐ ԴՐ.

Ցեղակոն	ջրմա Ա. պարկ	108—
»	» Բ. »	105—

ԹԷՓ

Օքան 24½—25 փարա

ԳԱՐԻ

Բէյսթէնէ	քիլէն	18—18½
Բաւմէլի և Մերսին	»	17½—

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔՐԻՍԹԻԱՆԻԱ, 3 Նոյեմ.—Քրիստիանիայի Քրանական, ռուսական, գերման դեսպանները և անգլ. գործակատարը Նորվեկիոյ արտաքին գործոց Նախարարին հետ ստորագրեցին դաշնագիր մը, որ կ՚երաշխաւորէ Նորվեկիոյ հողային ամբողջութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.— Վարչապետ Մ. Բէյճանսս այսօր ընդունեց Հոսմի և Բեդերպուրկի ֆրանս. դեսպանները, որոնք մէկ քանի օրէն պիտի երթան իրենց պաշտօնատեղիները։

— Պարսկական բժիշկ Օրկէաս Նամակ մը գրելով Երեսփ. Ժողովին Նախագահ Մ. Պրիսոնի, ծանոյց թէ է վճռակի է սեղեկագիր տալու Իւլմայի լրտեսութեան գործին, Իհնա զրահաւորին ազէպին և Թուլոնի նաւարանին մէջ պատահած հրդեհներուն վրայ։

— Ռուս նաւաբաժին մը Պիզէրդա պիտի երթայ Նոյեմբերի վերջերը, և հոն պիտի մնայ վեց ամիս։

ՄԱՏՐԻՏ.— Մէկ քանի թերթեր կ՚ըսեն թէ Մ. Թալիէռի Մարոկոյ այցելութեան մասին տարածուած լուրերը անճիշտ են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրուի թէ Քօրէացի զօրքեր Հոկտեմբեր ամսուն սպաններ են 84 ճարոնցի ոստիկան և 20 ուրիշ ճարոնցիներ։

— Վարչապետ Մ. Բէյճանսս ընդունած ըլլալով Մանչի վրայ կառաբարձ չոգենաւերու երթեւեկ հաստատելու առաջարկը, չաբաթ օր խորհրդակցութիւն մը ունեցան գործին անգլիացի նախաձեռնարկիները, պայմանները որոշելու համար։ Այս կառաբարձ չոգենաւերը պիտի կրնան ամբողջ կառախումբեր փոխադրել։

— Քաղաքական նոր ընտրութեանց մէջ Պանպանոզականները չահեցան 120 աթոռ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Նաւատորմին վերակազմութեան ծրագիրը խանդավառ ընդունելութիւն գտաւ ամբողջ երկրին մէջ։

ԴԱՐՆՈՎԻՋ.— Ռուս արտաքին գործոց Նախարար Մ. Իզվոլսքի, որ հիւր կը գտնուի Հունգարիա, Հէնքել Տօնէրմարք լրչանին դղեակը, հիւանդացաւ։

ԲԼԷՇԴԱ.— Տնտեսական տագնապին պատճառաւ Միացեալ Նահանգներէն վտարուած բազմաթիւ մանաւ գործաւորներ կը ժամանեն Ֆիւմէ։

ՀՌՈՄ.— Պետական Խորհուրդը հաւանութիւն յայտնեց չաբաթական հանդիսաւոր օրինագծին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բարիզի սակարանը գոց ըլլալուն պատճառաւ, Լոնտոնի սակարանին մէջ այնչափ գործ չեղաւ։ Անգլ. քոնսոլիտէն ինկաւ 82ի, Օսմ. միացեալը մնաց 91.75ի վրայ։ Նիւ Եորքի մէջ 3 կէտ կորուսին ամերիկ. երկաթուղեաց թուղթերը։ Հանքային թուղթերը քիչ մը աղէկ էին Լոնտոնի մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Եորկոս թագաւոր այսօր ընդունեց Պրիսթոլ պանդոկին մէջ Անթէնքի ֆրանս. դեսպան Մ. Գուլինէանը, որուն հետ երկարօրէն տեսակցեցաւ։ Թագաւորը այս իրիկուն ներկայ եղաւ Օպերա թատրոնին ներկայացման, նախագահական օթեակէն։

ՊՈՒԻՌԾ.— Թնդանօթաձգութեան մարզարանին մէջ պայթումմ մը տեղի ունեցաւ ռումբ կրող սայլի մը մէջ, և 5 հրետաձիգ ու մէկ քաղաքային պաշտօնեայ մեռան, և եօթը հրետաձիգ վիրաւորուեցան, երեքը ծանրապէս։

ՍԱՆ ՖՐԱՆՃԻՍԿՕ.— Քիւբասաս չոգենաւին ճամբորդները լուր բերին հոս թէ Մեքսիկայի, Սան Եուղէ տէլ Քապոյի մէջ հեղեղանման անձրեւ տեղալով Հոկտ. 14ին, 16 հոգի մեռեր են, 50 տուն քշուեր են ջուրերէն, և ուրիշներ փլեր են իրենց տակ թաղելով բազմաթիւ մարդիկ։ Փոթորիկը ասկայ ուժգին եղեր է որ չատեր ծով քշուեր են։

ՍՄԻՐՂԱՆԴ.— Այս գիշեր երկրաշարժի բնական ուժգին նոր ցնցում մը զգացուեցաւ, բայց նիւթական վնասը ծանր չէ։

ԲԱՐԻԶ.— Թունուզէն կը հեռագրուի թէ ժանտախտաւոր մը մեռեր է։ Հիւանդները կատարիւապէս մեկուսացուած ըլլալով չոգեւոր-ացին երթեւեկ կը կատարուի Մարսէյլի հետ։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Թունուզէն եկած Լավիդ տը Նաբլ չոգենաւին մէջ երկու նաւավարներ կասկածելի նշաններ ցոյց տուին և անմիջապէս մեկուսացուեցան։ Ճամբորդներուն առողջական վիճակը չատ լաւ է։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1908 ՏԱՐԻՈՅ
ԴԻՆ Ա ԴՊԱՀԵՏԱՆ

Ցառաջիկայ 1908 տարւոյ Հիւանդանոցիս պարզ Օրացոյցը հրատարակ եւած է խնամեալ և մաքուր տպագրութեամբ, որ ուրիշ տարիներու պէս եկեղեցական արարողութեանց և ժամերգութեանց նկատմամբ մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակելէ զատ, եկեղեցական պաշտամանց ընդհ. կէսերուն յատուկ հրահանգով և խրատականով ճոխացած է։

Հոգաբարձութիւնս ներկայիս կը յայտարարէ թէ՝ միմիայն Հիւանդանոցիս սեփական սոյն օրացոյցի ճշգրտութիւնը հաստատուած և վաւերացած է Ազգ. Պարիզաբարքարանէն, հետեւաբար պէտք է ուշադիր դառնուիլ կողքերուն վրայ դրուած կնիքին, որ գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1908»։ Կը խնդրուի ամէն ազգային անհատէ որ հաճի մէյ մէկ հատ գնել անպատճառ սոյն դրպանի օրացոյցէն, որուն համազուտմար հասոյթը յատկացուած է ի պէտս Ազգ. Հիւանդանոցիս։

Կը վճառուի Հիւանդանոցի գրասենեակը և բոլոր գրավաճառաց քով։

(Կնիք)

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

22/4 Նոյեմբեր 1907

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏՔ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	100 07½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	99 28½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	100 09½
» էն վար գինը	»	99 30½

ՐՈՒՄԷԼԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	160 —
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	159 25
Երէկուան էն բարձր գինը	»	61 —
» էն վար գինը	»	59 25

Մխիթարի Պանքա		5 20
Սկանիկի	»	ֆր. 138 —
Բարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	30 —
» Օրանէռ	»	27 —
Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	44 —
Շիրքէթը Խայրիէի Հաւատիֆէ	Օ.Ո.	4 65
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	8 60
Ժիւխասանա Թրամվայ	»	4 —
» պարտաթուղթ	ֆր.	471 —
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	»	308 —
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	15 95
Իզմիրի քարափ	»	592 —
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4 05
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	429 —
Թրամվայ		37 50

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր.	— —
Պանք Նասիոնալ Կրէտա	»	415 —
» » » նոր	Օ.Ո.	4 03
Լաւրիոն	ֆր.	68 —

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 գ.-ին	գ. ֆր.
Ֆրանսական ոսկի	87 06
Անգլիական ոսկի	109 34
Բօլ	91 10
Մէճիտիէ արծաթ	107.33
» » առորդ	107.25
» մանրադրամ	104.25
Մէճիտիէ	99.20
Պէշլիք	103.20
Բուպլի թղթադրամ	8.69
Բրիմիզ	50.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	գրշ.		109.32½
Բարիզի	»	»	ֆր. 22.76¼
Վիէննայի	»	»	քուրոն 22.—
Պերլինի	»	»	մարք 18 75

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

4 Նոյեմբեր 1907

| | |

«ՄԱՆԶՈՒՄԻՒ» ԹԵՐԹՕՆԸ
ԳՐԵՑ
ՊՍԱԼԻԷ ՏԷՐ ՄՐՕՆԹԻՒՆԸ

— 86 —
ՅԱՐԳՄԱՆԵՑ
Ե. Մ.

Վ Ա Յ Ր Ա Գ Կ Ի Ն Ը

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ ՄԱՐԴԸ

Ա.

Շարանթօնի հիւանդանոցին մէջ ոստիկանական նախարարին հրամանները կը կատարուէին. այսինքն Նօէլի կոմսին յուղարկաւորութիւնը կատարուելու համար. մարմինը տունը փոխադրելու պատրաստութիւնները կը տեսնէին։

Ապարանքին մէջ Ալպերի հրամանին և հսկողութեան տակ, պէտք եղած կարգադրութիւնները կ'ըլլային, բազմաթիւ մումիր կը փայլէին և հանգուցեալին մարմինը մահճակալին վրայ դրուած՝ երկու կրօնաւորներ մեռելական աղօթքները կը կարդային։

Ոստիկանական նախարարը Ալպերի յարկաբաժնէն մեկնելուն պէս ուղղակի արդարութեան պաշտօնատունը գնաց և եղելութիւնը ընդհանուր դատախազին իմացնելով հանգերձ, խնդրոյն չտարածուելուն, Անտրէի պատիւը պարտկելու, և ընտանեկան պատիւը պաշտպանելու մասին Ալպերի խնդրանքն ալ հաղորդեց, յետոյ հանգուցեալին մարմինը թաղուելու համար, պէտք եղած արտօնագիրը առնելով Ալպերին ղրկեց։

Ալպէր այս թուղթը առնելով սկսաւ մտածել, որովհետև հօրը մեռնելովը անոր փոխանորդելու, անոր բոլոր եկամուտներուն հսկողութիւնը և վարչութիւնը ինքը ստանձնելու մասին թէև վստահ էր և սակայն համարձակօրէն գործելու համար, օրինական անհրաժեշտ ձեւակերպութիւնները կատարելու մասին կը մտածէր և ամէնէն առաջ այս գործը կարգադրել կուզէր։

Ֆրանսական օրէնքին համաձայն Անտրէ ալ կը ժառանգէր. իր հօր ժառանգութիւնը մատակարարելու անկարող ըլլալուն իր բաժնին վարչութիւնն և հսկողութիւնն ալ Ալպերի յանձնուիլը հաւանական էր։

Հետեւաբար յուղարկաւորութեան պարասատութիւնները տեսնելուն պէս, հօրը սենեակներէն մէկուն մէջ պահուած յիսուն հազար ֆրանքնոց պաւֆ-ճօքները գրպանեց և ուղղակի կառավարութեան դիմելով խնդրեց որ հօրը սենեակները ըստ օրինի կնքուին։ Կառավարութիւնը ըստ օրինի պէտք եղած օրինական դրդռղութիւնները կատարելով կնքեց Նօէլի կոմսին բոլոր սենեակները։

Յուղարկաւորութեան նախորդ օրը իբրեւ իր հայրը սատակպէս սիրող, և անոր արժանաւոր յաջորդ դաւակ մը մտքողջ օրը առանց և նոյնիսկ հանգուցեալին սենեակէն դուրս չելաւ։ Հօրը սպասաւորը Ֆրանսուան կանչելով պէտք եղած հրահանգները տուաւ։

Այն օրը սատիկ զբաղած ըլլալուն իր քրոջը տալիք այցելութիւնը հետեւեալ օրուան ձգեց։

Առտուան դէմ Ժօզէֆը քովը կանչելով բաւ.

Ժօզէֆ, դուք հօրս հին և հաւատարիմ մէկ աշխատաւորը ըլլալնիդ չատ լաւ դիտեմ։ Հիմա ես դուրս ելլելու ստիպուած ըլլալով ապարանքը ձեզի պիտի թողում։ Հօրս մահուան մասին ծանօթութիւն ուղղուներուն ըսէք, թէ կաթուածահար եղած անկողնին մէջ պառկած է։ Ակէդ զատ բան մը մի ըսէք։

Ֆրոյս մասին ծանօթութիւն ուղղուներուն ալ ըսէք, թէ իր հօրը հիւանդութենէն սատկապէս յուզուած ըլլալուն, մօտակայ գիւղ մը գտնուող մեր քարեկամներէն մէկուն տունը զրկեցինք։ Կարծեմ թէ ըսածներս կրցաք լաւ ըմբռնել։

—Այո՛, Պ. կոմս, այո՛ կը հասկնամ։

Ալպէր այլ եւս իր տունը դառնալով աւելի ծանր սուգի զգեստ մը հագաւ և կառք մը նստելով ուղղակի Շարանթօնի հիւանդանոցը գնաց։ Հոն ինքզինքը անօրէնին ներկայացուց. անօրէնը, մանրամասնօրէն բացատրեց Անտրէին հիւանդանոցի պարտէզը նետուիլը և թէ այս մասին կատարուած բոլոր քննութիւններուն ապարդիւն մնալը։

Ալպէր այս բացատրութիւնները մտիկ ընելէ ետք, իր կողմէ ալ ինչ ինչ հարցումներ ընելով, իր քրոջ գլխուն այս փորձանքը բերողները գտնել և օրինական պատիժին ենթարկելու ո՛և է ջանք չխնայելը աւելցուց։

Տնօրէնը հիւանդանոցի բժշկապետէն հրահանգ խնդրեց Անտրէն տեսնելու համար. կոմսին ստիպողութեան վրայ վերջապէս բժշկապետը արտօնեց այցելել։ Կոմսը արտօնութիւն ձեռք բերելէ ետք տնօրէնին հետ Անտրէի սենեակը մտաւ։

Ասոնք սենեակէն ներս մտած ատենին բժշկապետն ալ դուրս ելլելու վրայ էր։ Տնօրէնը կոմսը ներկայացուց բժշկապետին, որ

—Արդէն ձեր դժբաղդ քրոջ սենեակը կ'երթամ, ըսաւ, հրամմեցէք միասին կրնանք մտնել։ Կարելի էր որ խեղճ աղջիկը Ձեզ տեսնելով հանգիստ վայրկեան մը կ'ունենայ՝ և այս կերպով կը թշկուի։

Ալպէր մեծ վիշտ մը ունեցողի երեւոյթով։

—Աստուծով, կը յուսամ։

Այս կերպով երկուքն ալ Անտրէի սենեակը մտան։

Այս միջոցին Անտրէ դարձեալ մահճակալին վրայ նստած էր, իր ոսկեգոյն մազերը ուսերուն վրայ ցիրուցան թափած, մէկ մասն ալ իր նկարի պէս գէմքը ծածկած էին և իր արդէն ժժգոյն ու նիհար դէմքին աւելի տժգունութիւն մը կը պատճառէին։ Իր հրապուրիչ աչքերը կապոյտ շրջանակով մը եզերուած, իր աչքերուն տեսութիւնն ալ տկարացած էր։

Ալպէր իր քոյրը տեսնելուն պէս, փոխանակ գթալու։

«Ալ ասոր գործը լմնցած է» ըսաւ ինքնիրեն։ «Հազիւ քանի մը օրուան կեանք ունի» չարուակեց մրմնջել այս անգութ և անգգայ եղբայրը որ առ երեսս գութ, կարեկցութիւն կը կեղծէր։ Իրբեւ թէ իր վիշտէն ընկճուած վազեց Անտրէին քով և անոր ձեռքերէն բռնելով.

—Անտրէ՛, սիրելի քոյրս, դիս չե՞ս տեսներ, չե՞ս ճանչնար, ըսէ հոգիս, ըսէ՛, ինչո՞ւ չես խօսիր, ինչո՞ւ սիրելիս։

Եղբայրական զգացումներով զեղուն սիրտերու թարգմանը եղած լեզուովդ խօսէ, գոնէ անուշիկ ձայնդ լսեմ։

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Ս. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի և լնիսի հիւանդութիւնները, փտած ակռաները կը լեցնէ՝ առողջ ակռաներու պէս երկար տարի գործածելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արուեստական ակռաներ կը պատրաստէ, ընակարնին նման։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր դարմանատան մէջ, Բերա, Մեծ-Բարմաքդարու փողոց թիւ 8։ Կարօտ հիւանդները ձրի կը դարմանէ՝ հինգշաբթի օրերը Բերայի Ազգաստանամի Դարմանատան մէջ։ 25—5

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ կ'ընդունի

ՔԷՄԱՆԻ ԶԱՓԻՐԱՔԻ

Գէյօղլընտա Թագսիմտէ Էրթալօֆօս դրատթխանէսինտէ Բամազանը իւր կիճէսինտէն պէրու խայալ լուպիյաթը իճրա օյունտրղը վէ բէրտէ արալարընա քէմանիի չէներ Զաֆիրաքի էֆ.ենին իտարէսինտէ 12 սաղէնտէ վէ խանէնաէնէն միւրէքքէպ միւքէմմէլ պիր սաղ թագըմընն թէրէնիւմսազ օյտուղը մալիւմ տիր։ Բէման չայտագտաքի սէհարէթի՝ «Բէման մուալիմի» նամ էսէրինտէ քէմանըն ուսուլը թալիմնէ տաիր իթթիխազ իթտիկի թարզը սուհուլէթպախչասրյա մուսթի մէգալըլարընն նէգտինտէ միսէլլէմ օյան վէ պիր չօգ չակիրտ եէթիչտիրմիշ պուլունան Զաֆիրաքի էֆ.՝ պու ուէֆա քէմանա դայէթ միւչքիլ պիր սէնաաթը թէրէննիւմիյէ իպրալ իթմէքտէ, եանի պիր ֆասլը՝ թագսիմտէն իթխպարէն բէշրէվի, չարգիլերի վէ սազ սէժաթիյէ պէրպակը քէմանըն եալընը պիմ թէլի իւղէրինտէ չալմայա մուվաֆֆագ օլմագտա պուլունտրղը վէ Բամազանը 29ընճը սալը կիւնիւ ագշամը քէնտի մէնֆաաթնա մէդքիւր գրաաթխանէյէ պէր միւթատ խայալ լուպիյաթը իճրասրյա պէրպակէր, Զաֆիրաքի էֆ. թարֆընտան տա եալընրդ պու կիճէյէ մախսուս է՝ ըռէնիւվազ վէ գատիմ ալէաթը մուսիդկէմիդէն օյան «Մինէ Բէմանը իւէ վէ պատէնու 4 թէլիւ քէմանըն 3 թէլինի չըղարարագ եալընրդ թէք թէլ իւղէրինտէ իճրաի հիւնէր վէ մարիֆէթ էյլէյէնէյի զէվզեբվէբանը մուսիդկէյէ իան օյունը։

Մէղքիւր ֆասլըն խիթամընտա եալընրդ պու կիճէյէ մախսուս օյտագ իւղրէ այրընա մանտալին վէ քիթարա չալմագտա մէհարէթը քամիլէսի պուլունան Միւսիւ Եօրկօնըն թագրմը թարաֆրնտան տաիր այաֆը։ էն մինիմէյէ բարչալար վէ Բուսմա թէրէննիւտան իճրա իտիլէնէյի վէ մուսմիդէհ Զաֆիրաքի էֆէնտի իչալու ֆասրլըարա տաիր թէք թէլ իւէ իւթիրաք իտէրէք պու սուրէթէյէ քէմանըն էն միւչքիլ ատգաթիդինի իպրազ վէ իսպաթ խէճէյի իան օյունը։

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

Էմամ՝ իւգէրիճ իգրազ ու խրիգրազ

Կէրէք էմրաք իւղէրինէ խթիգրազ խթէյէն վէ կէրէք էմրաք բէնի մուգապիլինտէ ազչէ վէրէն ատապը մէսալին Տէրասատէթտէ Պահէմ Գարու-սունա Սատրգիչ խտրնտա վագր «Ուսմուր վէ մէսալին իտարէխանէսի» սահիպի Կուռնիկ Համամճեան էֆ.էվ միւրաճաաթ իթթիքէրինտէ թարաֆէյնէն հէր կէօնա հուգուգ վէ մէնֆիի մուհաֆազա խրիմէք սուրէթի իւէ զայէթ էհէնն չէրայիթէվ վէ քէմալը սիւրթիվ մուամէյէի լայզրէսի իճրա գըլընը։ 30—4

ՑԷՐ ՍԻ ՑՆՕՐԻՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԱՍ Ֆ. ՉԱՔՄԱՔՃԻԱՆ

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ
ՊԼՕՅԻՒՔ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
ՀԱԶԸՐ Վ.Է ՍԷՄԱՐԼԱՄԱ
Սուլթան Համամ Թօփալեան խան Նº 34

Մէղքիւր մաղազա սահիպի 35 սէնէտէն պէրու պու իչտէ օյան թէէրիպէսի իւէ էվրոռանրն եանի Ինկիլիթէրա Ֆրանսա վէ Պէլճիքանրն էն մէշհուր ֆապրիգալարընտան բէշին միւպայա իտիւպ կէթիրտիի զայէթ զարիֆ, տայանզլը վէ բէնկլէրի կառանթի գումաշլարը, մահիր մագասարլարընա պիչտիրիպ ալքարիմէքտէ, վէ հէր նէվ էլպիսէլերի բէշին վէ ֆիյաթը մագթու օլարագ չօգ էհվէնի ֆիյաթէվ սաթմագտա տրր։

Իչպու հագիգաթը մաղազա միւշթէրիներինն թաստիգ էթթիյի կեպի եէնի թէշրիֆ էտէն միւշթերիլերին տաիր թաստիգ իտէճէյի չիւպհէսիզ օյտուղընտան, էլպիսէ ալաճաք զէվզեթրն էն էվվէլ մէղքիւր մաղազայա միւրաճաաթ իթմէլերի թալսիյէ օյունուր։

ՖԻԼԱԹ ՄԱԳԹՈՒ, 50—4

Բազար կիւնլերի տախի աչզ տր։

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ
ԵՒ
ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
ԱԽՏԵՐՈՒ ԱՆՄԻՋԱԿԷՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Առաջին այցելութիւնը ԶՐԱ Ի է

Ծննդական և աբրոթիտեան գործարանները հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ

ՏՕՔԹՕՐ
ԳԱՌԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

գիտական վերջին նորութեանց շնորհիւ առանց ցաւ պատճառելու ենթակայութեան, հիմնապէս կը բժշկէ արբոշիտեան և ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակ հիւանդներ, և մանաւանդ դժուարամզուութիւնը։

Ամէն օր, կէս օրեն վերջ, բաց ի կիրակի օրեն, կը գտնուի Պահնէ-Գարու շարաւվանատ Հանի Գէֆիրի անկիւնը թիւ 18, Մէհմէտքեհեան-Պիանճի Դեղարանը։

Ուրբաթ օրերը ձրի 50—21

ՎԱՀԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՆԳԱՅԻ
ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ԻԵՐԱ, ԼԻՍԷ ՖՐԱՆՍԷ

Վաճառականութեան և Պանգայի վերաբերեալ դասախօսութիւնք կ'սկսին Նոյեմբեր 1ին (Ն. Տ.) և ամէն օր ժամը 6էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան ժամը 7 պիտի տեւեն։

Ձրի են. միայն արձանագրութեան համար մէկ օսմ. ոսկի պիտի վճարուի։ 15—8

ՃԻՇՏ ՁԵՐ ՈՒԶԱԾՔ

Ունենալ գրատուն մը ուր անմիջապէս և առանց խաբուած ըլլալու երկիւղի, կարենաս հայթայթել գրական պէտքերդ, դիւրամատչելի պայմաններով,— պզտիկ առաւելութիւն մը չէ։ Ահա այդ տեսակ գրատան մը բոլոր պայմանները կը լրացնէ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՆԸ

Որուն տէրը, Յովհաննէս Գրիգորեան, իրեն նշանաբան ընտրած է յանախորդին գոհունակութեան և շահուն մէջ փնտռել իր օրինաւոր վաստակը։

ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՆԸ ամէն կարգի հայերէն, Թուրքերէն և ֆրանսերէն գիրքերէ զատ, կը հայթայթէ Մանկապարտէզի նիւթեր։ Դիպարաց, գոյգ քարտէներ, բնագիտական և բնապատմական պատկերներ, ձեռագործի նիւթեր։ Կ'ստանձնէ նաև տգդ գրական ամէն տեսակ գործեր։ Դասագիրքերու ճոխ մթերք մը ունի։ Սխալ հասցէի չդիմէք. Զգամգճրլար եօգուշու թիւ. 25 Մեծ Նոր Խանի տակ Կեդրոնական նոր գրատուն Յովհաննէս Գրիգորեանի։

ԱՌԻԹ ՄԸ

Լիմռէի հաչակաւոր հնգաստատոր ֆիրանսերէն բառարանը մաքուր կազմով կը գտնուի այս գրատունը դիւրամատչելի պայմաններով։

ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՏՕԿԹ. ԻԶԶԷԹ ՓԵԱՄԻԼ
ՄԱԶԻ ՉՈՒՐ

Մազերու գոյնը առանց փոխելու գլխուն վրայ յառաջ եկած պզտիկ թէփիկ երը բոլորովին կը ջնջէ, մ զերու արմատները կը զօրացնէ և հերթափոխեան արգելք ըլլալ զատ անոնց երչնալուն ալ կը նպաստէ։ Ցիչելոյերին ըստ ժէկ թաղութիւնը հաստատուած ապացուցուած է Օսմ. Հշանաւոր բժիշկներուն կողմէ և մեծ գնահատման արժանացած։

Կեդրոնատեղին է Գաղէթ Գարու, Համիտիյէ Սպիլին դիմացը գտնուած Աբիկ Իւթիւճեան

Դաւառներէն եղած յանձնարարութիւնք փոխով կը կատարուին։

Գինը 15 ղրուշ։

Կը ծախուի նաև Ֆօլսոյ գլխաւոր դեղատներուն մէջ։

Բարիզի քաղաքագետական ցուցահանդէսին կողմէ ոսկի մետալով գնահատուած։ 10—2

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ 1908

ՀԱՄԱՌՕՏՔ, 128 էջ, 38 էջ յաւելուածով ու Պոլսոյ Ս. Պարիարք Հօր ու Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին լուսանկարներով զարդարուած, 1 դ. թղթակազմ և 5 դ. փառակազմ։

ԸՆԴԱՐՁԱԿՔ, 320 էջ, Պոլսոյ Ս. Պարիարք Հօր ու Կիլիկիոյ Ս. Կաթուղիկոսին, ինչպէս նաև տասն ուրիշ լուսանկարներով զարդարուած, իր մըրցանակաւոր ինդիրներովը և օգտակար, պարզ, համառօտ և ամիսի գիտելիքներովը ամէն անհատի, սեռի, հասակի և վիճակի անհրաժեշտ ճոխ գանձարան մըն է։

ԿԵԴՐՈՆ ՎԱՃԱՌՄԱՆ, Մատթէոսեան տպարան, Ամերիգան խան, Պոլիս։ Կը ծախսն նաև Պոլիս և գաւառս միայն առաջնակարգ գրավաճառներ, թղթակազմը 3 դ., և փառակազմը 10 դահեկան։

ՓԱՐԹԱԼ ԳՆԵԼ ԴԵՌ ԶՍԳԱՌԱԾ
20—12

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ԽՐԱՏ ՄԸ.— Դարակղբնակ բարբերու ցաւալի հետեւանքներէն մին ալ ուժասպառութիւնն է, որուն ենթակայ են դժբաղդաբար մեր նոյն իսկ առգդ կարծուած երիտասարդները և երիտասարդուհիները։ Ասոր հետեւանքներն են պլեսպլ հինանդութիւնները, ինչպէս են. Զղջնութիւն, ծնկի կթոտում, սերտակի կորուստ և դժուարամտութիւն, և այլն և այլն։ Պետի ըսէք թէ՝ «Ասոնք լաւ, սակայն գտմնը... Դարմանը ըսենք... Հանճարէն բժշկական աշխարհի ֆերմապէս յանձնարարած կազդուրիչ, կենսաբաշխ դեղը մեր կարգին մենք ալ ձեզ կը յանձնարարենք։ Այդն առաջնակարգ և բազմաձիր դեղին, անունն է «Պատոյի բաղադրութիւն» Լէքսդրէ Ֆիլիդ տը գինգինա գօմ'օզէ պատոյ որ կը պարունակէ կիսէրօ, ֆոսֆամի, քօլա, քրքա, քնաքնա, Նարնիակեղեւ, քարտոյ, և վանէլեաւ գինուած Լէ՝ամենագտակար հոգեկան է կպա։ Բժշկ. Բոգնէր փորովին կողմէ։ Ասոր ընդհանուր մարդկային խանտ կազմածքը և մարմնոյ զօրզուլթիւնը ընդհանուպ կը վերականգնեն տեւական կերպով։ Ան, գինեք ուրեմն անկիր սրուակ մը որ միմիայն 5 դահեկան է. իր կերդռական մթերանոցը, Կ. Պոլիս, ՊաՀճէ-Գարու, Եէնիճամիի Նամիկատան դիմաց ամենաընտիր և համեղաշաղ գինի իւրի Ցամանական Պէտրոս Արսլանեանի դեղարանը, չմոռնանք աւելցնելու թէ, «Պատոյի բաղադրութիւնը. եթէ անարատ և թարմ գինի իւրի հետ զգոնածուելու ըլլայ, այս երկուքին միացումէն հրաշալի արդիւնքներ առաջ կուգան։ Ասիկա ոչ միայն բժիշկներու վկայութեամբ այլ յանախորդներու փորձառութեամբ հաստատուած է։

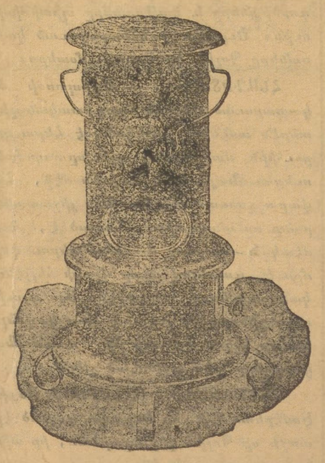

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱԳՐԱՆԴԵՌՆԵՐՈՒ
Ա. Մ. ՄԱՔԻՆԷՆԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
Ֆիրենճանըլար Եօգո ը Ամերիգան խան, թիւ 21

Լամպարի, վառարանի ոսկի և արծաթ ժամացոյցի, մի մերնայի, լատիկի և այլ առն պիտոյից մեծ մթերք մը զատ, ներկայ ձմրան համար ալ մանաւորապէս բերել տրուած է ՓԱՐԻԶԻ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ, առանց հոտի և առանց շեշի՝ խիստ դիւրամոտելի գիներով կը վաճառուին։

Գաւառներէ յանձնարարութիւնք փոխով և թշէի մոգ կը կատարուին։

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՖԻՄԻԱԳԷՏՆԵՐԻՆ ԵՒ ԱՆՈՒԱՆԻ
ԲԺԻՇԿՆԵՐԷՆ ՔՆՆՈՒԱԾ ՈՒ ԱՆԽԱՐԴԱԽ ԸԼԼԱԼԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

Կէտիկ-Փաշա, Պալի Փաշա եօղուշու, թիւ 36

Տկարակազմիներուն, նիհարներուն առողջութեան և մանաւանդ հիւանդութենէն նոր ապաքինողներուն համար ամէնէն գերազանց դեղը Մօրիւ ձկան իւղն է։ Մօրիւ ձկան իւղը՝ մարդկային մարմնոյն վրայ ըրած ազդեցութեամբը ծանօթ է, բայց որովհետեւ ընդհանրապէս խարդախուածներ կը ծախուին, և սպասած արդիւնքը առաջ չի գար, յարգոյ հասարակութեան քաջալերութեանը վրայ, ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի ալ նմանապէս Նորվեկիայէն մեծաքանակ բերել տուած է

ԴԵՂԱԳՈՐԾ
ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

որ Պոլսոյ պաշտօնական առաջնակարգ քիմիագէտներէն և անուանի բժիշկներէն ալ քննուած, դիւրամարս ու անխարդախ ըլլալը վաւերացուած է, ՄՕՐԻԻ ձկան այս իւղը կը ծախուի փոքր ու մեծ քանակութեամբ, միայն Կէտիկ-Փաշա, Պալի Փաշա Եօղուշը՝ Վահրամ Ասատուրեանի Դեղարանը, որ ծանօթ է արդէն իր դեղերուն թարմութեամբը, դեղագիրներու ճշգրիտ պատրաստութեան, ցոյց տուած ուղղամտութեամբը և գիներու չափաւորութեամբը։ Հինգշաբթի օրերը փորձ ու կարող բժիշկի մը կողմէ աղքատները ձրի կը դարմանուին։

ԳԻՇԵՐԱԳԻՆ ՍԳԱՍ 1—15

HUILE DE HOGG DE FOIES FRAIS DE MORUE

ԲՕԼ ՊՈՅԶԵՐԻ ՓԱՂՈՑ, ԹԻՒ 13, ԲԱՐԻԶ

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ
Փ. Բ. ՀՕԳԻ
ՄՕՐԻԻ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂԸ

Միակ գործարանն է որ կ'ներաչխատուրէ անարատ, ազդու և դիւրամարս իւղ մը, ամէն երկիրներու բժշկական մարմնոցն կողմէ գնահատուած։

Կը ծախսուի դեղի բոլոր մթերանոցներուն և դեղարաններուն մէջ։ 1—50

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ԲՕՆԹՈՒԱՔ Պ. Է. ԾԱՆՆԻ

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԵՒ
ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէք հարսնիքներուդ փայլը աւելցնել, գեղաեղի «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆի վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուի նաև հոն հարսի կուլանտ, քողք, քողքի մնտակ զարդարուած կողով, ծաղիկ փեսուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի տերեր, այցելել անգամ մը Նշան Զամիչեանի հարանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը ուր ո՛չ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԻՍԱԼ ՏԵՂ ԶԵՐԹԱՔ
ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Քամանցօ խանի տակ, 86 թիւ

SOCIETA COMMERCIALE D'ORIEMTE
ԱՌԵՒՏՐ. ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
ԿԱԶՄՈՒԱԾ 1907 ՓԵՏՐՎԱՐ 19ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ

Վարչութեան կեդրոնաատեղին Վենետիկ (Քանցօ Սան Բրօվոլօ)
Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին. ԱԶԱՐԵԱՆ ԽԱՆ (Վոյվոտա փողոց

Զեղչ և գանձում առեւտր. թուղթերու, չէք և վարկագիր, փոխանակագիր Թուրքիոյ և Եւրոպայի ամէն քաղաքներու վրայ, գնում և վաճառում ամէն տեսակ արժեթուղթերու, փոխատուութիւն արպեթուղթերու վրայ և վերջապէս դրամական ամէն տեսակ գործողութիւններ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՍՑԷ—COMMERCIALE